

Samlad tillsynsplan 2017

Anna-Clara Sjöström, Bert Krekula, Åsa Lundberg, Anna Marntell, Jörgen Ringagård, Claes Ugglå

© Skogsstyrelsen, december 2016

Författare

Anna-Clara Sjöström (red.)
Bert Krekula
Åsa Lundberg
Anna Marntell
Jörgen Ringagård
Claes Ugglå

Projektledare

Anna-Clara Sjöström (red.)

Projektgrupp

Michael Andersson
Bert Krekula
Jörgen Ringagård

Omslagsfoto

Louise Elm

Skogsstyrelsen

Vallgatan 8
551 83 Jönköping

Upplaga

Finns endast som pdf-fil för egen utskrift

Best nr

1613

Skogsstyrelsens böcker och broschyrer
551 83 Jönköping

Innehåll

Förord	5
Definitioner	6
Objekt tillsyn	6
Systemtillsyn	6
Tillsyn	6
Tillsynsobjekt	6
Verksamhetsutövare	6
Sammanfattning	7
Mål med tillsynen	9
Effektmål	9
Prestationsmål	9
Kvalitetsmål	10
Nöjda kunder	10
Prioriteringar	11
Objekt tillsyn enligt skogsvårdslagen och miljöbalken	11
Fältbesök före avverkning	11
Träffsäkerhet vid fältbesök före avverkning	12
Beslut om hänsyn enligt skogsvårdslagen eller miljöbalken	12
Avsyningar av vägledningar om hänsyn	13
Fältbesök för att kontrollera återväxtåtgärder	13
Tillsyn av biotopkyddsområden	13
Systemtillsyn enligt miljöbalken	14
Tillsyn enligt lagen om virkesmätning	14
Kontroller enligt timmerförordningen	15
Kontroll av importörer	15
Kontroll av virkesköpande företag	15
Kontroll av handlare	16
Kontroll av övervakningsorganisationer	16
Tillsyn över produktion av och handel med skogsodlingsmaterial	16
Tillsynsinsatser 2017	17
Objekt tillsyn enligt skogsvårdslagen och miljöbalken	17
Tillsynsaktiviteter med miniminivå	17
Undantag från miniminivåerna	18
Avsyning av beslut	19
Tillsynsaktiviteter utan miniminivå	19
Systemtillsyn enligt miljöbalken	19
Tillsyn enligt lagen om virkesmätning	19
Kontroller enligt timmerförordningen	20
Tillsyn över produktion av och handel med skogsodlingsmaterial	20
Resurser	21
Objekt tillsyn enligt skogsvårdslagen och miljöbalken	21
Systemtillsyn enligt miljöbalken	21

Tillsyn enligt lagen om virkesmätning	22
Kontroll enligt timmerförordningen	22
Tillsyn över produktion av och handel med skogsodlingsmaterial	22
Uppföljning och utvärdering av tillsynsverksamheten	23
Effektmål	23
Prestationsmål	23
Kvalitetsmål	24
Nöjda kunder	24
Ekonomi	24
Bilagor	
Bilaga 1 Verksamhetsutövare som ska kontrolleras enligt miljöbalken 2017 (systemtillsyn)	
Bilaga 2 Verksamhetsutövare som ska kontrolleras enligt lagen om virkesmätning 2017	
Bilaga 3 Importörer och handlare som ska kontrolleras enligt timmerförordningen 2017	
Bilaga 4 Behovsutredning för Skogsstyrelsens tillsyn 2017–2019	27

Bilagorna 1–3 är sekretessbelagda.

Förord

Denna tillsynsplan beskriver Skogsstyrelsens tillsyn enligt skogsvårdslagen, miljöbalken, lagen om virkesmätning och timmerförordningen under 2017. Tillsynsplanen baseras på den behovsutredning för Skogsstyrelsens tillsyn som avser perioden 2017–2019.

Enligt förordningen (2016:349) om Skogsstyrelsens planering, uppföljning och utvärdering av tillsyn ska Skogsstyrelsen för varje verksamhetsår upprätta en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens ansvarsområde. Planen ska grundas på en behovsutredning som ska avse en tid om tre år.

Av miljötillsynsförordningen (2011:13) framgår att en operativ tillsynsmyndighet ska föra ett register över de tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn. Hos myndigheten ska det även finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken. För varje verksamhetsår ska tillsynsmyndigheten upprätta en samlad tillsynsplan som ska grundas på behovsutredningen och registret över tillsynsobjekt.

Skogsstyrelsen har under de senaste åren arbetat med att utveckla myndighetens tillsyn på olika sätt. Med en samlad tillsynsplan bedömer Skogsstyrelsen att tillsynen kommer att bedrivas mer enhetligt, effektivt och ändamålsenligt. Planen kommer också att bidra till bättre planering och uppföljning av myndighetens tillsyn. Ytterligare en effekt av den samlade tillsynsplanen är att det blir tydligare för omvärlden hur myndigheten prioriterar och varför.

Denna tillsynsplan är den första samlade tillsynsplanen för Skogsstyrelsen. Det innebär att upplägg och utformning behöver utvärderas och ses över inför kommande år.

Enligt 6 § förordningen om Skogsstyrelsens planering, uppföljning och utvärdering av tillsyn ska tillsynsplanen beslutas av den inom myndigheten som beslutar om användningen av myndighetens resurser. Beslut om fastställande av denna tillsynsplan har fattats av Herman Sundqvist, generaldirektör för Skogsstyrelsen.

Definitioner

Objekttillsyn

Tillsyn av lagefterlevnad på objektsnivå.

Systemtillsyn

Granskning av om verksamhetsutövarens egna system för styrning och kontroll säkerställer en korrekt tillämpning av regelverket.

Tillsyn

Verksamhet som avser självständig granskning för att kontrollera om tillsynsobjekt uppfyller krav som följer av lagar och andra bindande föreskrifter och vid behov kan leda till beslut om åtgärder som syftar till att åstadkomma rättelse av den objektsansvarige.

Tillsynsobjekt

En verksamhet, en åtgärd, ett område, ett naturföremål eller en djur- eller växtart som är eller ska vara föremål för tillsyn.

Verksamhetsutövare

Den eller de juridiska eller fysiska personer som ansvarar för en verksamhet eller del av sådan.

Sammanfattning

Tillsynsplanen avser verksamhetsåret 2017 och grundas på behovsutredningen ”Behovsutredning för Skogsstyrelsens tillsyn 2017–2019”, se *bilaga 4*. I behovsutredningen beskrivs behovet av tillsyn enligt skogsvårdslagen, miljöbalken, lagen om virkesmätning och timmerförordningen.

I första kapitlet redogörs för målen med Skogsstyrelsens tillsyn. Målen är uppdelade på effektmål, prestationsmål, kvalitetsmål och mål för nöjda kunder. Effektmålen är svåra att följa upp, eftersom myndighetens tillsyn endast i viss utsträckning kan bidra till att uppfylla målen. Yttre faktorer påverkar i hög grad dessa mål. Det kommer dock att följas upp i vilken utsträckning myndighetens beslut och vägledningar har följts. Även övriga mål och det ekonomiska utfallet kommer att följas upp. Hur detta kommer att göras framgår av kapitlet *Uppföljning och utvärdering av tillsynsverksamheten*.

Inom objektillsynen enligt skogsvårdslagen och miljöbalken kommer sex tillsynsaktiviteter att prioriteras under 2017 och därför finns distriktsvisa miniminivåer för dessa som kommer att följas upp. Tillsynsaktiviteterna är följande.

- Fältbesök före avverkning.
- Träffsäkerhet vid fältbesök före avverkning.
- Beslut om hänsyn enligt skogsvårdslagen eller miljöbalken.
- Avsyningar av vägledningar om hänsyn.
- Fältbesök för att kontrollera återväxtåtgärder.
- Tillsyn av biotopskyddsområden.

Minst 2 800 fältbesök före avverkning ska göras och av dessa ska minst hälften leda till en tillsynsaktivitet, som till exempel en vägledning eller ett beslut. Minst 350 beslut om hänsyn ska fattas och minst 240 vägledningar om hänsyn till naturvårdens, kulturmiljövårdens eller rennäringens intressen ska avsynas. Det ska göras minst 1 200 fältbesök för att kontrollera återväxtåtgärder och drygt 1 800 biotopskyddsområden ska besökas.

Nivån på övriga tillsynsaktiviteter inom objektillsynen enligt skogsvårdslagen och miljöbalken avgörs av respektive distrikt inom ramen för Skogsstyrelsens fastställda rutindokument.

Inom systemtillsynen enligt miljöbalken kommer granskning av skogsbruksåtgärder i områden med mycket stor betydelse för flora och fauna, anläggande av skogsbilväg och traktorvägar samt anläggande av basvägar att prioriteras. Under 2017 ska 20 tillsynsbesök genomföras hos verksamhetsutövare som omfattas av kravet på samråd i miljöbalken.

Under 2017 kommer mätmetoder att prioriteras vid tillsynen enligt lagen om virkesmätning. Även tillsyn av stockmätning kommer att genomföras. Totalt ska 20 tillsynsbesök genomföras hos verksamhetsutövare som mäter virke.

Kontroller enligt timmerförordningen kommer att genomföras av importörer, virkesköpande företag och handlare. Totalt ska 40 kontroller genomföras, varav 30 av importörer, fem av virkesköpande företag och fem av handlare.

Inom tillsynen över produktion av och handel med skogsodlingsmaterial kommer produktionsledet att prioriteras. Det ska dock endast genomföras tre tillsynsbesök under 2017, eftersom föreskrifterna håller på att ses över.

Mest resurser läggs på Skogsstyrelsens objektinsyn enligt skogsvårdslagen och miljöbalken. I budgeten för 2017 anslås drygt 73 miljoner kronor till detta tillsynsområde. Övriga tillsynsområden kräver betydligt mindre resurser och beräknas under 2017 kosta drygt 6 miljoner kronor.

Mål med tillsynen

Nedanstående mål uttrycker Skogsstyrelsens ambition inom tillsynsverksamheten för 2017.

Effektmål

Skogsstyrelsens tillsyn ska leda till effekter i skogen som bidrar till att uppnå de skogs- och miljöpolitiska målen. Det är många olika faktorer som påverkar tillståndet i skogen, men regelverk och tillsyn är viktiga delar. Effektmålen är också kopplade till andra delar av Skogsstyrelsens verksamhet och är även riktmärken för andra aktörer inom skogssektorn.

En del av målen kan uppnås genom tillsyn enligt flera olika lagstiftningar, till exempel kan antalet olagliga avverkningar minskas både genom tillsyn enligt timmerförordningen, skogsvårdslagen och miljöbalken. Skogsskador kan bero på flera olika skadegörare och skadeorsaker, men här avses begränsning av insektshärjningar. Den pågående klimatförändringen kan medföra att mängden skogsskador kommer att öka.

- Tillsynen ska bidra till att god hänsyn tas till naturvårdens, kulturmiljövårdens och rennäringens intressen vid skogsbruksåtgärder.
- Tillsynen ska bidra till bättre skogsförnygringar.
- Tillsynen ska bidra till att skador på skog från insektshärjningar begränsas.
- Tillsynen ska säkerställa en god förvaltning av naturmiljön i biotopskyddsområden.
- Tillsynen ska bidra till att förekomsten av olagliga avverkningar minskar.
- Tillsynen ska genom en korrekt mätning bidra till ett högt förtroende för resultatet av virkesmätningen i handeln med virke.
- Tillsynen av produktion och handel med skogsodlingsmaterial ska bidra till en väl fungerande marknad för skogsodlingsmaterial.

Prestationsmål

- Under 2017 ska minst det antal tillsynsaktiviteter som anges i tillsynsplanen genomföras på varje distrikt och på tillsynsenheten.

Då tillsynsplanen tagits fram i samverkan mellan tillsynsenheten, regionerna (verksamhetscontrollerna) och distrikten (tillsynsansvariga och distriktschefer) är det naturligt att åtminstone de miniminivåer som uttrycks i den beslutade tillsynsplanen också genomförs.

Kvalitetsmål

- Antalet avvikelser från Skogsstyrelsens styrande dokument inom tillsyn ska minska över tid och de avvikelser som identifieras ska hanteras.

Det är viktigt att Skogsstyrelsens tillsyn håller hög kvalitet. Delar av tillsynen innebär att Skogsstyrelsen kontrollerar att olika verksamhetsutövare har system och rutiner för att efterleva lagstiftning. Det är därför högst relevant att också Skogsstyrelsen lever upp till interna och externa krav. Det är även lämpligt att ett prestationsmål balanseras med ett kvalitetsmål.

Varje år genomför tillsynsenheten minst en kvalitetsgranskning av en tillsynsaktivitet inom objekt-tillsynen enligt skogsvårdslagen eller miljöbalken. Dessa genomförs enligt en särskild fastställd metodik där avvikelser graderas på ett speciellt sätt. Resultatet återkopplas därefter till distrikten. Det är genom dessa kvalitetsgranskningar som kvalitetsmålet kan mätas.

Nöjda kunder

- Nöjd kund index (NKI) för tillsyn ska förbättras och arbetet med regelförenkling ska fortsätta.
- Externa synpunkter om tillsynen ska tas om hand och återkopplas.

En NKI-undersökning syftar till att mäta hur nöjda kunderna är med faktorer som bemötande, kvalitet, tillgänglighet, leveranstider eller handläggningstider, förtroende och lättillgänglig information.

Under 2017 ska NKI mätas för kunder som har fått vägledning eller beslut av Skogsstyrelsen. Resultatet ska jämföras med resultatet av den NKI-undersökning som gjordes under 2013 för kunder som fått vägledning om återväxtåtgärder eller miljöhänsyn. Därefter bör undersökningar göras regelbundet, var tredje eller fjärde år.

Arbetet med regelförenkling bör fortsätta för att öka andelen nöjda kunder. Främst bör Skogsstyrelsen arbeta med föreskriftsförändringar som leder till minskad administration och större handlingsfrihet för markägarna. Skogsstyrelsen bör även vid behov föreslå förändringar i lagar och förordningar till regeringen.

Utifrån bland annat miljöledningssystem kan externa aktörer lämna synpunkter på eller förslag om vår verksamhet. Det kan till exempel vara ett påpekande om att myndigheten inte följer styrande dokument eller ett förslag till förbättring i något avseende. Externa synpunkter ska, om möjligt, alltid återkopplas till den som lämnat synpunkten.

Prioriteringar

Nedan framgår vilka tillsynsaktiviteter Skogsstyrelsen kommer att prioritera inom de olika tillsynsområdena under 2017. De tillsynsinsatser som prioriteras är valda för att i möjligaste mån uppnå målen med tillsynen.

Av behovsutredningen (*bilaga 4*) framgår hur regionerna och distrikten vill prioritera olika tillsynsaktiviteter under åren 2017–2019. Behovsutredningen har legat till grund för valda prioriteringar.

Objektillsyn enligt skogsvårdslagen och miljöbalken

Skogsstyrelsens objektillsyn enligt skogsvårdslagen och miljöbalken kan delas in i en rad olika tillsynsaktiviteter. För en del av dessa aktiviteter finns miniminivåer för varje distrikt som följs upp under 2017. Syftet med att ha miniminivåer för vissa tillsynsaktiviteter är främst att öka enhetligheten i tillsynen över landet. Övriga aktiviteter har inte några miniminivåer under 2017, men uppföljning av dessa aktiviteter kommer att göras och redovisas på distriktsnivå precis som tidigare.

Följande tillsynsaktiviteter har miniminivåer under 2017.

- **Fältbesök före avverkning**
Minst 5 procent av antalet inkomna avverkningsanmälningar ska fältbesökas före avverkning.
- **Träffsäkerhet vid fältbesök före avverkning**
Minst 50 procent av fältbesöken före avverkning ska leda till en tillsynsaktivitet.
- **Beslut om hänsyn enligt skogsvårdslagen eller miljöbalken**
Minst 0,5 procent av antalet inkomna avverkningsanmälningar ska leda till beslut om hänsyn till naturvårdens, kulturmiljövårdens eller rennäringens intressen. Antalet får dock inte underskrida det antal distriktet skrev i medeltal under åren 2014–2015.
- **Avsynningar av vägledningar om hänsyn**
Tio till 30 vägledningar om hänsyn till naturvårdens, kulturmiljövårdens eller rennäringens intressen ska avsynas per distrikt.
- **Fältbesök för att kontrollera återväxtåtgärder**
Antalet fältbesök ska uppgå till minst 2 procent av antalet inkomna avverkningsärenden i medeltal under åren 2013–2015.
- **Tillsyn av biotopskyddsområden**
Tillsynsbesök ska göras i minst 25 procent av de beslutade biotopskyddsområdena.

Fältbesök före avverkning

Objektillsynen före avverkning enligt skogsvårdslagen och miljöbalken bygger på de avverkningsanmälningar som kommer in till Skogsstyrelsen. Ett tillsynsärende initieras

då man vid handläggningen av anmälan upptäcker att lagefterlevnaden bör kontrolleras. Ett sätt att göra det är att besöka objektet i fält.

Under 2015 fältbesöktes mellan 2,6 procent och 16,1 procent av de inkomna avverkningsärendena, det vill säga både avverkningsanmälningar och tillståndsärenden, beroende på distrikt. I medeltal för hela landet fältbesöktes 7,4 procent av ärendena. Eftersom fältbesök före avverkning i tillståndsärenden per definition inte är tillsyn utan ärendehandläggning kommer det från och med 2017 att mätas antal fältbesök före avverkning i förhållande till antal avverkningsanmälningar. För att öka enhetligheten införs det en miniminivå på 5 procent fältbesök av antalet inkomna avverkningsanmälningar. För fyra distrikt görs dock undantag från denna nivå, se vidare under avsnittet *Undantag från miniminivåerna* i kapitlet *Tillsynsinsatser 2017*.

I förhållande till 2015 års nivå behöver endast ett fåtal distrikt öka andelen fältbesök för att klara miniminivån på 5 procent. Skogsstyrelsen har valt att lägga kravet på andel fältbesök på en relativt låg nivå och i stället fokusera på att öka fältbesökens träffsäkerhet, se följande avsnitt.

Träffsäkerhet vid fältbesök före avverkning

Med träffsäkerhet menas att ett fältbesök före avverkning leder till en tillsynsaktivitet. Ett fältbesök kan leda till en mängd olika tillsynsaktiviteter. De vanligaste är vägledningar och beslut om hänsyn till naturvårdens, kulturmiljövårdens eller rennäringens intressen samt samrådsprotokoll enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Det är viktigt för effektiviteten i verksamheten att ett fältbesök ofta leder till en tillsynsaktivitet. Till stöd för ärendegranskningen görs en automatisk GIS-bearbetning vars resultat läggs in i den digitala checklista som finns i varje ärende. Den bearbetningen kompletteras dessutom med en granskning av de kartor som finns för aktuellt område. Med detta underlag är det rimligt att minst hälften av fältbesöken ska leda till någon form av efterföljande tillsynsaktivitet. Under 2015 hade elva distrikt en träffsäkerhet på under 40 procent och åtta distrikt hade en träffsäkerhet på över 60 procent. I genomsnitt på myndigheten var träffsäkerheten 43 procent.

Beslut om hänsyn enligt skogsvårdslagen eller miljöbalken

Det finns en stor spridning inom landet av hur många beslut som fattas om hänsyn till naturvårdens, kulturmiljövårdens och rennäringens intressen. De distrikt som ligger lägst skriver beslut på knappt 0,2 procent av anmälningsärendena och det distrikt som ligger högst på cirka 1,1 procent av ärendena. I antal handlar det om mellan 4 och 25 beslut i medeltal under 2014–2015.

Ett av Skogsstyrelsens fokusområden för 2017 är tydligare tillsyn. Beslut om hänsyn enligt skogsvårdslagen och miljöbalken är bra exempel på tydlighet mot markägare, deras ombud och andra intressenter. För att minska spridningen mellan distrikten och på så sätt öka enhetligheten sätts en miniminivå på att beslut om hänsyn ska fattas i minst 0,5 procent av anmälningsärendena. För att ambitionsnivån inte ska sänkas för de distrikt som har fattat många beslut ställs krav på att de ska ligga kvar på minst samma nivå som under föregående två år.

Avsyningar av vägledningar om hänsyn

Myndigheten har två alternativ om man vill meddela markägaren att hänsyn till naturvårdens, kulturmiljövårdens eller rennäringens intressen ska tas vid en föryngringsavverkning. Antingen kan man skriva en vägledning, som inte är juridiskt bindande, eller ett föreläggande, som är juridiskt bindande. Arbetssättet med vägledningar bör utvärderas för att se i vilken utsträckning markägarna följer dem.

För att kunna utvärdera detta arbetssätt ska minst tio vägledningar om hänsyn avsynas per distrikt under 2017. Myndigheten får då ett bra underlag för att avgöra i vilken utsträckning vägledningarna följs och om det finns skillnader mellan olika delar i landet. Distrikten bör dock avsyna högst 30 vägledningar under året, såvida inte man har speciella skäl för att avsyna fler. Det beror på att det endast är i undantagsfall som ett ärende kan drivas vidare om vägledningen inte har följts. Det är därför oftast bättre att lägga resurserna på annat.

Fältbesök för att kontrollera återväxtåtgärder

För att uppfylla en del av Skogsstyrelsens övergripande mål 2017, att möjliggöra ökad avverkning för ett hållbart samhälle, krävs bra återväxter. Föryngringsresultaten avviker i varierande grad från lagstiftningens krav. Andelen fältbesök efter avverkning i syfte att kontrollera återväxtåtgärder varierar ännu mer mellan olika distrikt och återspeglar inte skillnaderna i föryngringsresultaten.

Under 2015 kontrollerade myndigheten återväxtåtgärder motsvarande 6,6 procent av antalet inkomna avverkningsanmälningar. Andelen varierade mellan olika distrikt mellan 0,3 procent och 29 procent. Det är rimligt att minst 2 procent av antalet avverkningsärenden som kom in under 2013–2015 fältbesöks under 2017.

Fältbesök kan göras både på marken och från luften med hjälp av helikopter. Fältbesöken kan generera antingen en vägledning eller ett föreläggande om återväxtåtgärder. För att kontrollera att markägaren har följt vägledningen eller föreläggandet kan distrikten begära in handlingar om vidtagna återväxtåtgärder i stället för att göra ett nytt fältbesök. Detta arbetssätt bör prioriteras eftersom det är kostnadseffektivt.

Hur många vägledningar och förelägganden som fältbesöken kommer att leda till är svårt att bedöma i förväg. Det kommer dock att följas upp för varje distrikt under året.

Tillsyn av biotopskyddsområden

Syftet med en regelbunden tillsyn av biotopskyddsområden är att säkerställa att områdena är korrekt och tydligt markerade i fält, att kontrollera om några skadliga åtgärder vidtagits i områdena samt bedöma behovet av naturvårdande skötsel. Då preskriptionstiden för miljöbrott är fem år är det viktigt att skadliga åtgärder som vidtagits i biotopskyddsområden upptäcks i tid, innan brottet preskriberas.

Arbetet med tillsyn av biotopskyddsområden har under senare år generellt sett getts en högre prioritet inom Skogsstyrelsen. En tydlig förbättring gentemot situationen före 2013 kan också ses i de uppföljningar av tillsynen som görs.

I behovsutredningen framgår att regioner och distrikt överlag ger verksamheten fortsatt hög prioritet. Det finns dock, trots den övergripande bilden av en tydlig förbättring, en för stor variation i tillsynen mellan distrikt och mellan år. Det är viktigt att en relativt jämn fördelning av antalet objekt mellan år eftersträvas, i syfte att undvika arbetsanhopningar enskilda år.

Utgångspunkten för tillsynsbehovet baseras på vad som fastställts i Rutin – Tillsyn av biotopskyddsområden (protokoll H-78/2012). Där framgår att tillsynen ska ske regelbundet och i normala fall utföras minst vart fjärde år. Detta innebär att tillsyn alltså ska utföras på minst en fjärdedel av distriktens biotopskyddsområden per år, så också 2017.

Systemtillsyn enligt miljöbalken

Under 2017 prioriteras samma tillsynsområden som 2016. Det innebär att Skogsstyrelsen även 2017 prioriterar tillsynsområdena skogsbruksåtgärder i områden med mycket stor betydelse för flora och fauna, anläggande av skogsbilväg och traktörväg samt anläggande av basvägar.

De verksamhetsutövare som ska få tillsynsbesök har valts utifrån följande kriterier.

- Verksamhetsutövaren har inte fått tillsynsbesök under 2016.
- Verksamhetsutövaren har stor avverkningsanmäld areal 2015.
- Geografisk spridning av tillsynsobjekt.
- Slumpmässigt urval.

Tillsyn enligt lagen om virkesmätning

Under 2017 prioriteras samma tillsynsområden som under 2016, vilket innebär tillsyn av mätmetoder för att mäta primärt skogsbränsle, som mäts både vid fjärrvärmeverk och vid terminaler. Även tillsyn av stockmätning och av andra krav enligt regelverket kommer att genomföras. Behovet bedöms vara minst 60 tillsynsbesök per år för att Skogsstyrelsen inom rimlig tid ska ha utfört tillsyn på de mätplatser som myndigheten har kännedom om.

Budgeten för 2017 avgör antal och fördelning mellan enklare kontroller och bredare kontroller. Som jämförelse gjordes bredare kontroller hos 15 mätande företag under 2016.

De verksamhetsutövare som ska få tillsynsbesök under 2017 har valts utifrån följande kriterier: mätmetoder, virkessortiment och verksamhetsutövare som inte har kontrollerats tidigare.

Kontroller enligt timmerförordningen

Kontroll av importörer

Svenska importörer är verksamhetsutövare då de första gången placerar virke eller träprodukter på EU:s inre marknad. Det innebär att endast trävaror som importeras från länder utanför EU kontrolleras. Totalt finns det ungefär 4 000 företag som har importerat varor som omfattas av timmerförordningen till Sverige under det senaste året¹. Av dessa importerade 163 företag för mer än tre miljoner kronor och stod för 88 procent av importvärdet².

Totalt kommer 30 importörer att kontrolleras under 2017. Av dessa kommer 16 företag att väljas ut med följande kriterium.

- Företaget har importerat varor som omfattas av timmerförordningen för mer än 3 miljoner kronor från andra länder än USA, Kanada och Indonesien under perioden 1 juli 2015 – 30 juni 2016³.

Utöver dessa kommer fem företag som importerar tropiska trädslag att kontrolleras. Ytterligare två företag som importerar möbler från Kina kommer att kontrolleras inom ramen för ett nordiskt-baltiskt projekt som pågår till och med 30 juni 2017.

Under 2017 kommer även ett provtagningsprojekt att genomföras. Provtagning av plywood kommer att genomföras i samband med kontroll av fem importörer. Proverna kommer att skickas på analys för att fastställa vilka träarter som ingår i produkten.

Några företag kommer också att slumpmässigt väljas ut för kontroll. Det finns också möjlighet att några företag kontrolleras efter tips från organisationer, företag eller allmänheten.

Kontroll av virkesköpande företag

Verksamhetsutövare som släpper ut svenskt virke på EU:s marknad är oftast virkesköpande företag. Det kan även vara skogsägare som säljer virke vid väg, men majoriteten av det svenska virket avverkas av virkesköpande företag. Därför är det dessa företag som kommer att kontrolleras. De företag som kommer att väljas ut för kontroll är de som har genomfört många avverkningar utan giltiga avverkningsanmälningar.

Vid satellitbildsanalysen upptäcker Skogsstyrelsen vilka områden som har avverkats utan att först ha anmälts till myndigheten. Svarkort kommer att skickas ut till de markägare som har en oanmäld avverkning på sin mark. De kommer att få svara på vilket företag som har genomfört avverkningen och vilken virkesköpare på företaget de har haft kontakt med. Utifrån det resultatet bestäms vilka fem företag som ska kontrolleras.

¹ Företag som har deklarerat varor för över 1 000 kronor.

² Uppgifter hämtade från Tullverket.

³ USA och Kanada är lågriskländer när det gäller olaglig avverkning och varor från Indonesien omfattas från och med november 2016 inte av timmerförordningen.

Kontroll av handlare

Handlare är enligt timmerförordningen företag som köper varor som redan har importerats till Sverige eller något annat EU-land och säljer dessa vidare, antingen till andra företag eller till konsumenter. Under 2017 kommer fem handlare att kontrolleras, främst för att även uppmärksamma denna typ av företag på att timmerförordningen finns och även ställer vissa krav på dem. Handlare som köper in tropiska trädslag kommer att prioriteras.

Kontroll av övervakningsorganisationer

Kontroller av övervakningsorganisationer kommer inte att genomföras under 2017, eftersom det endast finns en övervakningsorganisation som är verksam i Sverige och den kontrollerades under 2016.

Tillsyn över produktion av och handel med skogsodlingsmaterial

Sannolikt kommer föreskrifternas bestämmelser om krav på märkning att revideras inom överskådlig tid. Det bedöms därför inte motiverat att ha en omfattande tillsyn av efterlevnaden av dessa regler innan revideringen är klar. Antalet tillsynsbesök hålls därför på en låg nivå under 2017. Företag med verksamhet inom produktion av frö och plantor kommer att prioriteras.

Tillsynsinsatser 2017

Nedan beskrivs vilka tillsynsinsatser som ska göras på Skogsstyrelsen under 2017.

Objektillsyn enligt skogsvårdslagen och miljöbalken

Tillsynsaktiviteter med miniminivå

I tabellerna nedan framgår miniminivåerna för respektive tillsynsaktivitet fördelade på distrikt.

Tabell 1. Miniminivåer för tillsynsaktiviteter

Distrikt	Fältbesök före avverkning*		Tillsynsaktivitet efter fältbesök före avverkning*		Beslut om hänsyn enligt skogsvårdslagen och miljöbalken
Skellefteå	5 %	(64)	50 %	(32)	14
Umeå	5 %	(79)	50 %	(40)	13
Södra Lappland	3 %	(74)	50 %	(37)	18
Södra Norrbotten	5 %	(86)	50 %	(43)	9
Norra Norrbotten	5 %	(66)	50 %	(33)	8
Norra Jämtland	3 %	(52)	50 %	(26)	9
Södra Jämtland	3 %	(72)	50 %	(36)	12
Västernorrland	5 %	(243)	50 %	(122)	25
Norra Dalarna	5 %	(66)	50 %	(33)	11
Södra Dalarna	5 %	(147)	50 %	(74)	15
Gävleborg	5 %	(220)	50 %	(110)	23
Stockholm-Gotland	5 %	(67)	50 %	(33)	14
Sörmland-Örebro	5 %	(168)	50 %	(84)	17
Uppsala-Västmanland	5 %	(132)	50 %	(66)	25
Värmland	5 %	(202)	50 %	(101)	20
Halland	5 %	(80)	50 %	(40)	8
Jönköping	5 %	(177)	50 %	(88)	18
Göteborg	5 %	(118)	50 %	(59)	16
Skaraborg-Fyrbodals	5 %	(188)	50 %	(94)	20
Blekinge	5 %	(55)	50 %	(27)	6
Skåne	3 %	(64)	50 %	(32)	12
Kronoberg	5 %	(146)	50 %	(73)	15
Kalmar	5 %	(161)	50 %	(80)	16
Östergötland	5 %	(117)	50 %	(58)	12
Totalt		(2 844)		(1 421)	356

*Antalet beror på hur många avverkningsanmälningar som kommer in till distrikten under 2017. De antal fältbesök och tillsynsaktiviteter efter fältbesök som redovisas här inom parentes baseras på antalet avverkningsanmälningar 2013–2015 och ger bara en indikation om det faktiska antalet 2017.

Tabell 2. Miniminivåer för tillsynsaktiviteter

Distrikt	Avsyringar av vägledning om hänsyn	Fältbesök kontroll återväxtåtgärder	Tillsyn av biotop- skyddsråden
Skellefteå	10	25	18
Umeå	10	32	58
Södra Lappland	10	51	43
Södra Norrbotten	10	35	58
Norra Norrbotten	10	27	63
Norra Jämtland	10	36	43
Södra Jämtland	10	49	48
Västernorrland	10	97	66
Norra Dalarna	10	26	68
Södra Dalarna	10	59	71
Gävleborg	10	88	88
Stockholm-Gotland	10	27	123
Sörmland-Örebro	10	67	141
Uppsala-Västmanland	10	53	104
Värmland	10	81	185
Halland	10	32	47
Jönköping	10	71	51
Göteborg	10	47	49
Skaraborg-Fyrbodals	10	75	110
Blekinge	10	22	46
Skåne	10	47	116
Kronoberg	10	59	70
Kalmar	10	64	79
Östergötland	10	47	98
Totalt	240	1 217	1 843

Undantag från miniminivåerna**Skåne distrikt**

Skåne distrikt lägger betydande resurser på fältbesök före avverkning av ansökningar om tillstånd till avverkning i ädellövskog, vilket redovisas som ärendehandläggning. Eftersom miljövärdena i ädellövskog ofta är höga bör sådana fältbesök även fortsättningsvis prioriteras. Miniminivån för fältbesök i anmälningsärenden minskas därför till 3 procent för Skåne distrikt 2017.

Södra Lapplands, Norra Jämtlands och Södra Jämtlands distrikt

Södra Lapplands, Norra Jämtlands och Södra Jämtlands distrikt lägger betydande resurser på fältbesök före avverkning av ansökningar om tillstånd till avverkning i fjällnära skog, vilket redovisas som ärendehandläggning. Dessutom ska distrikten vid avslag på ansökan värdera minskningen av fastighetens värde, vilket kräver ytterligare fältarbete. Miniminivån för fältbesök i anmälningsärenden minskas därför till 3 procent för dessa distrikt 2017.

Avsyrning av beslut

Alla beslut som fattas ska avsynas så snart det är möjligt. Det är obligatoriskt, det vill säga att myndigheten har ett krav på sig att göra det och kan inte prioritera bort det. Följande typer av beslut fattas inom tillsynsområdet.

- Förelägganden om återväxtåtgärder.
- Förelägganden och förbud om hänsyn till naturvårdens, kulturmiljövårdens och rennäringens intressen.
- Beslut om avverkning i ädellövskog.
- Beslut om avverkning i fjällnära skog.
- Förelägganden och förbud enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.
- Tillstånd till skogsbruksåtgärder i Natura 2000-områden.

Tillsynsaktiviteter utan miniminivå

Följande tillsynsaktiviteter kommer inte att ha några särskilt angivna miniminivåer under 2017, utan nivån på verksamheten avgörs av respektive distrikt inom ramen för de fastställda rutindokument som gäller för Skogsstyrelsens objektsvisa tillsyn enligt skogsvårdslagen och miljöbalken.

- Vägledning om återväxtåtgärder.
- Förelägganden om återväxtåtgärder.
- Vägledning om hänsyn till naturvårdens, kulturmiljövårdens och rennäringens intressen.
- Information om lagstiftningens krav (skogsvårdslagen).
- Samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.
- Natura 2000-råd.
- Avsyrningar av vägledning om återväxtåtgärder.
- Avsyrningar av information om lagstiftningens krav.
- Avsyrningar av samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.
- Avsyrningar av Natura 2000-råd.

Systemtillsyn enligt miljöbalken

Tillsynen riktar sig mot verksamhetsutövare som omfattas av kravet på samråd i miljöbalken. Verksamhetsutövare som omfattas är bland annat inköps- och avverkningsföretag inom skogsnäringen, men även övriga företag som utför åtgärder i skogen. Under 2017 kommer 20 tillsynsbesök att genomföras. Vilka företag som kommer att få tillsynsbesök under 2017 framgår av *bilaga 1*.

Tillsyn enligt lagen om virkesmätning

Tillsynen riktar sig mot verksamhetsutövare som mäter virke enligt definitionen i Skogsstyrelsens föreskrifter (SKSFS 2014:11) om virkesmätning. Den som mäter virke ska årligen anmäla sin verksamhet till Skogsstyrelsen och lämna uppgifter om hur mycket virke som företaget mäter per år.

Minst 20 kontroller kommer att genomföras under 2017. Vilka företag som kommer att få tillsynsbesök under 2017 framgår av *bilaga 2*.

Kontroller enligt timmerförordningen

Minst 30 importörer och fem handlare kommer att kontrolleras under 2017. Av kontrollerna av importörer är 28 planerade. Dessa företag framgår av *bilaga 3*. Utöver dessa kan ett antal kontroller komma att göras efter tips från organisationer eller allmänheten. Dessutom kommer ett par företag att slumpmässigt väljas ut för kontroll. Det är också möjligt att uppföljning görs hos några företag som har kontrollerats tidigare år. Det kan till exempel handla om att kontrollera att systemet för tillbörlig aktsamhet fortfarande fungerar och att företaget arbetar aktivt med det.

Fem virkesköpande företag kommer att kontrolleras under 2017. De kommer att väljas ut efter att satellitbilsanalysen är genomförd och resultatet från svarskortutskicket finns tillgängligt.

Tillsyn över produktion av och handel med skogsodlingsmaterial

Vilka objekt som ska besökas bestäms utifrån förteckningen över registrerade företag 2017. Minst tre tillsynsbesök fördelade mellan regionerna ska genomföras. Det är samma nivå som 2016, men lägre än tidigare år.

Resurser

Totalt anslås ungefär 80 miljoner kronor till Skogsstyrelsens tillsynsverksamhet i budgeten för 2017. Av dessa beräknas drygt 73 miljoner kronor användas till objektillsynen enligt skogsvårdslagen och miljöbalken. Övriga tillsynsområden beräknas kosta drygt 6 miljoner kronor.

Objektillsyn enligt skogsvårdslagen och miljöbalken

Regionerna och distrikten tilldelas resurser från förvaltningsanslaget främst baserat på hur många avverkningsanmälningar som distriktet förväntas hantera under kommande år.

Inför 2017 har regionerna budgeterat arbetet med objektillsyn enligt skogsvårdslagen och miljöbalken på följande sätt.

- Region Nord 19 miljoner kronor (27 procent av förvaltningsanslaget).
- Region Mitt 18 miljoner kronor (23 procent av förvaltningsanslaget).
- Region Syd 26 miljoner kronor (28 procent av förvaltningsanslaget).

Därutöver har skogsavdelningen budgeterat drygt 10 miljoner kronor för arbete med detta tillsynsområde.

Kostnaden för arbetad tid⁴ för att uppfylla miniminivåerna under 2017 beräknas till 19 miljoner kronor eller 19 årsarbetskrafter och fördelar sig enligt följande.

- Region Nord 5 miljoner kronor (5 årsarbetskrafter).
- Region Mitt 7 miljoner kronor (7 årsarbetskrafter).
- Region Syd 7 miljoner kronor (7 årsarbetskrafter).

Resten av de budgeterade medlen kommer att användas till att utföra övriga tillsynsaktiviteter, det vill säga de som inte har några miniminivåer under 2017 samt övrigt arbete med tillsyn, som till exempel samordning, kompetensutveckling, kommunikation, planering och uppföljning.

Systemtillsyn enligt miljöbalken

De 20 tillsynsbesök som ska göras under 2017 tar ungefär 0,8 årsarbetskraft i anspråk. Därtill finns ett antal ärenden från 2016 som inte kommer att vara klara vid årsskiftet och som därför kräver en del resurser under 2017. Uppskattningsvis kommer dessa att ta 0,1 årsarbetskraft i anspråk. Därutöver behövs 0,2 årsarbetskraft för övrigt arbete, till

⁴ Av behovsutredningen framgår hur lång tid de olika tillsynsaktiviteterna bedöms ta i anspråk. I kostnaden på 600 kronor per timme ingår lönekostnad och administrativa påslag.

exempel kommunikation, kompetensutveckling, planering och utvärdering. Sammantaget är således resursbehovet 1,1 årsarbetskrafter för 2017.

Kostnaden för resor och hotellövernattningar i samband med tillsynsbesök, kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte mellan kontrollanterna samt övriga kostnader uppskattas till 100 000 kronor för 2017.

Tillsyn enligt lagen om virkesmätning

Arbetet med tillsyn enligt lagen om virkesmätning tar ungefär 1,6 årsarbetskrafter i anspråk om minst 20 tillsynsbesök ska genomföras. Av dessa går det åt ungefär 0,5 årsarbetskraft för övergripande arbete med information, rutiner, VMK-nämnd och Kontrollkommission. Ärendena tar lång tid med omfattande kommunikation före och efter tillsynsbesöken. Minst hälften av ärendena från 2016 kommer att avslutas först under våren 2017.

Kostnader för resor och logi i samband med 20 tillsynsbesök beräknas till 100 000 kronor per år. Övriga kostnader för Kontrollkommission, VMK-nämnd, kompetensutveckling och mätredskap beräknas till 110 000 kronor per år. Kostnaden för att anpassa ärendehanteringssystemet Navet bedöms vara 100 000 kronor, vilket läggs till budgeten för 2017. Totalt uppgår de övriga kostnaderna till 310 000 kronor för 2017.

Kontroll enligt timmerförordningen

Arbetet med timmerförordningen tar ungefär 2,5 årsarbetskrafter i anspråk. Kostnader för resor och hotellövernattningar i samband med kontroller uppskattas till 150 000 kronor per år. Därutöver tillkommer kostnader för utbildningar och provtagning av träprodukter, som uppskattas till 50 000 kronor under 2017.

Tillsyn över produktion av och handel med skogsodlingsmaterial

Den avgiftsfinansierade tillsynsverksamheten tar ungefär 0,3 årsarbetskraft och de prioriterade områdena vid sidan av objektillsynen tar ungefär 0,2 årsarbetskraft i anspråk. Totalt tar tillsynsarbetet således 0,5 årsarbetskraft i anspråk under 2017. Kostnader för resor i samband med tillsynsbesök beräknas uppgå till 22 000 kronor under 2017.

Uppföljning och utvärdering av tillsynsverksamheten

Nedan beskrivs hur den tillsyn som genomförs under 2017 ska följas upp och utvärderas. Avsnitten utgår från de mål med tillsynen som har beskrivits i första kapitlet.

Effektmål

Resultaten av de beslut som avsynas under 2017 kommer att sammanställas för att se i vilken utsträckning myndighetens beslut följs. Efter avsyningen registreras om besluten har följts helt, delvis eller inte alls. En sammanställning är viktig för att se i vilken utsträckning besluten följs. Om ett beslut som är förenat med vite inte följs ansöker Skogsstyrelsen om utdömande av vitet hos domstolen.

Vissa av de vägledningar som skrivs om hänsyn till naturvårdens, kulturmiljövårdens och rennäringens intressen kommer också att följas upp för att se i vilken utsträckning de följs. Minst tio vägledningar ska avsynas på varje distrikt under 2017. Det innebär att det kommer att finnas ett bra underlag för att utvärdera nyttan med vägledningarna, det vill säga i vilken utsträckning de följs och om det skiljer sig mellan olika delar av landet eller i andra avseenden.

Uppföljningen av beslut och vägledningar blir en enklare typ av effekttvärdering, där effekten av två tillsynsaktiviteter utvärderas. Genom att följa upp både i vilken utsträckning besluten följs och i vilken utsträckning vägledningarna följs kommer det också att bli tydligt vilket arbetssätt som bör prioriteras framöver.

Dessutom kommer det att följas upp hur många vägledningar och förelägganden om återväxtåtgärder som skrivs på varje distrikt efter fältbesöken. Denna utvärdering är nödvändig för att kunna bedöma om miniminivån på 2 procent fältbesök är relevant för alla distrikt, eller om den behöver justeras inför kommande år.

De domar som rör Skogsstyrelsens verksamhet och som meddelas under året kommer att granskas. Ett urval av domarna, som är av särskilt intresse, kommer att sammanställas och analyseras ytterligare. Vid behov kommer mallar och rutiner att justeras till följd av domarna. Det bör på sikt vara möjligt att utvärdera om arbetssättet med att öka antalet förelägganden och förbud enligt skogsvårdslagen och miljöbalken leder till att det blir tydligare hur lagstiftningen ska tillämpas.

Prestationsmål

Alla miniminivåer för objektillsynen enligt skogsvårdslagen och miljöbalken kommer att följas upp för respektive distrikt under 2017.

Dessutom kommer statistik att tas fram över tillsynsaktiviteter på distrikten som inte har några miniminivåer, för att få en heltäckande bild över vilken objektillsyn enligt

skogsvårdslagen och miljöbalken som har genomförts och i vilken omfattning. Syftet med statistiken är också att se vilken variation som finns inom landet. Tillsammans med till exempel inventeringsresultat kan dessa uppgifter ligga till grund för nästa års samlade tillsynsplan.

Det kommer också att följas upp att det antal tillsynsbesök och kontroller som anges i tillsynsplanen uppnås för övriga tillsynsområden, det vill säga systemtillsyn enligt miljöbalken, tillsyn enligt lagen om virkesmätning, kontroller enligt timmerförordningen samt tillsyn över produktion av och handel med skogsodlingsmaterial.

Kvalitetsmål

Varje år görs en kvalitetsgranskning av minst en tillsynsaktivitet inom den objektsvisa tillsynen enligt skogsvårdslagen och miljöbalken. Under 2016 har vägledningar om återväxtåtgärder granskats. Resultatet från denna granskning är inte publicerad ännu. Under 2017 kommer det att genomföras kvalitetsgranskning av vägledningar om hänsyn till naturvårdens, kulturmiljövårdens och rennäringens intressen.

Nöjda kunder

En nöjd kund index-undersökning (NKI-undersökning) kommer att genomföras under 2017. Den kommer att riktas till markägare och ombud som har fått en vägledning eller ett beslut från Skogsstyrelsen. Frågorna i undersökningen kommer bland annat att handla om kvalitet och tydlighet, tillgänglighet och bemötande samt förtroende för Skogsstyrelsen.

Det kommer även att följas upp vilka externa synpunkter som rör tillsynsverksamheten som kommer in till myndigheten under året och hur dessa hanteras och återkopplas till dem som lämnat synpunkterna.

Systemtillsyn enligt miljöbalken, tillsyn enligt lagen om virkesmätning och kontroller enligt timmerförordningen är relativt nya verksamheter för Skogsstyrelsen. För att följa upp och utvärdera tillsynen skickades under hösten 2016 en enkät till de företag som kontrollerades under våren enligt miljöbalken och timmerförordningen. Frågorna handlade bland annat om hur de upplevde tillsynsbesöket, om den information som de fått före och efter besöket samt om tillsynen har påverkat verksamheten.

Motsvarande enkät kommer att skickas under 2017 till de som kontrollerats enligt lagen om virkesmätning under 2016. Under hösten 2017 kommer en ny enkät att skickas till de företag som har kontrollerats enligt miljöbalken och timmerförordningen under hösten 2016 och våren 2017.

Ekonomi

Det är också viktigt att följa upp tillsynsverksamheten ekonomiskt. Vad objekt-tillsynen enligt skogsvårdslagen och miljöbalken har kostat kommer att följas upp

för varje distrikt. Objektillsynen av biotopskyddsområden enligt miljöbalken redovisas på en särskild projektkod och kostnaderna för den går därför lätt att följa upp. För objektillsynen enligt skogsvårdslagen och för den objektillsyn enligt miljöbalken som inte omfattar biotopskyddsområden finns en projektkod för tillsyn före skogsbruksåtgärd och en projektkod för tillsyn efter skogsbruksåtgärd. Därför blir det lite svårare att följa upp exakt vad enskilda tillsynsaktiviteter har kostat.

Det kommer dock att bli tydligt om det finns stora skillnader inom landet när det gäller hur mycket det totala antalet tillsynsaktiviteter på ett distrikt kostar. Om det finns stora skillnader i förhållande till genomförda tillsynsaktiviteter bör det undersökas vad detta beror på och hur man kan minska kostnaderna på de distrikt som har högre kostnader än andra. Det kommer också att följas upp hur stor andel av förvaltningsanslaget som respektive distrikt använder för tillsynsverksamheten.

Även systemtillsynen enligt miljöbalken, tillsynen enligt lagen om virkesmätning, kontrollerna enligt timmerförordningen och tillsynen över produktion av och handel med skogsodlingsmaterial kommer att följas upp ekonomiskt.

Bilagor

Bilaga 1 Verksamhetsutövare som ska kontrolleras enligt miljöbalken 2017 (systemtillsyn)

Bilaga 2 Verksamhetsutövare som ska kontrolleras enligt lagen om virkesmätning

Bilaga 3 Importörer och handlare som ska kontrolleras enligt timmerförordningen 2017

Bilaga 4 Behovsutredning för Skogsstyrelsens tillsyn 2017–2019

Bilagorna 1–3 är sekretessbelagda.

Dnr 2016/1822

Behovsutredning för Skogsstyrelsens tillsyn 2017–2019

Författare

Anna-Clara Sjöström (red.)

Christoffer Gillström

Mari Hansson

Åsa Lundberg

Jörgen Ringagård

Lena Sandell

Jennie Sverker

Claes Ugglå

Fotograf

Skogsstyrelsens bildarkiv

Innehåll

Förord	32
Definitioner	33
Egenkontroll	33
Objekt tillsyn	33
Systemtillsyn	33
Tillsyn	33
Tillsynsobjekt	33
Verksamhetsutövare	33
Sammanfattning	34
Bakgrund	36
Beskrivning av tillsynsuppdraget	37
Skogspolitiska själ	37
Produktionsmålet	37
Miljömålet	37
Miljökvalitetsmål	37
Skogsstyrelsens instruktion	37
Skogsvårdslagen	37
Anläggning av skog på produktiv mark	38
Avverkning av skog på produktiv skogsmark och åtgärder på skogliga impediment	38
Fjällnära skog och samråd inom rennäringens året-runt-marker	38
Ädellövskog	39
Åtgärder mot skadliga insekter	39
Hänsyn till naturvården, kulturmiljövården och rennäringen	39
Produktion av och handel med skogsodlingsmaterial	39
Miljöbalken	40
Biotopskyddsområden	40
Skogsbruksåtgärder i Natura 2000-områden	40
Anmälan om samråd för skogsbruksåtgärder	40
Lagstiftning kring företagens egenkontroll	41
Lagen om virkesmätning	41
Timmerförordningen	42
Tillsynsområden och tillsynsobjekt	43
Skogsvårdslagen	43
Anläggning av skog på produktiv mark	43
Avverkning av skog på produktiv skogsmark	43
Fjällnära skog	43
Ädellövskog	44
Åtgärder mot skadliga insekter	44
Hänsyn till naturvården, kulturmiljövården och rennäring	44
Produktion av handel med skogsodlingsmaterial	45
Miljöbalken	45
Biotopskyddsområden	45

Skogsbruksåtgärder i Natura 2000-områden	46
Anmälan för samråd om skogsbruksåtgärder	46
Lagen om virkesmätning	47
Mätplatser, företag och omfattning på verksamhet som ska följa lagen	48
Timmerförordningen	49
Tidigare års tillsyn	50
Tillsyn enligt skogsvårdslagen	50
Produktion av och handel med skogsodlingsmaterial	51
Tillsyn enligt miljöbalken	51
Biotopskyddsområden	51
Natura 2000-områden	52
Anmälan om samråd för skogsbruksåtgärder	52
Tillsyn enligt lagen om virkesmätning	53
Tillsyn enligt timmerförordningen	54
Behov av tillsyn 2017–2019	55
Skogsvårdslagen	55
Region Syd	55
Region Mitt	56
Region Nord	56
Sammanställning av regionernas behov av tillsyn 2017	57
Produktion av och handel med skogsodlingsmaterial	57
Miljöbalken	58
Region Syd	58
Region Mitt	58
Region Nord	59
Sammanställning av regionernas behov av tillsyn 2017	59
Systemtillsyn	59
Lagen om virkesmätning	60
Timmerförordningen	60
Prioriterad tillsyn 2017–2019	62
Tillsyn enligt skogsvårdslagen	62
Region Syd	62
Region Mitt	63
Region Nord	63
Sammanställning av regionernas prioriteringar	64
Tillsynsenhetens bedömning av regionernas prioriteringar	64
Produktion av och handel med skogsodlingsmaterial	65
Tillsyn enligt miljöbalken	66
Region Syd	66
Region Mitt	66
Region Nord	66
Sammanställning av regionernas prioriteringar	67
Tillsynsenhetens bedömning av regionernas prioriteringar	67
Systemtillsyn	68
Tillsyn enligt lagen om virkesmätning	68
Tillsyn enligt timmerförordningen	69

Uppskattat resursbehov 2017–2019	70
Tidsåtgång	70
Objekttillsyn skogsvårdslagen och miljöbalken	70
Tillsyn över frö- och plantproduktion och handel	71
Systemtillsyn miljöbalken	71
Tillsyn enligt lagen om virkesmätning	71
Tillsyn enligt timmerförordningen	72
Kostnader	72
Objekttillsyn skogsvårdslagen och miljöbalken	72
Tillsyn över frö- och plantproduktion och handel	72
Systemtillsyn miljöbalken	72
Tillsyn enligt lagen om virkesmätning	72
Tillsyn enligt timmerförordningen	73
Sammanfattning av uppskattat resursbehov per år	73

Bilagor

1. Instruktioner till Excelarket för kartläggning
2. Inventeringsresultat, stödmaterial för kartläggning
3. Region Syds kartläggning av tillsynsbehovet och prioriteringar
4. Region Mitts kartläggning av tillsynsbehovet och prioriteringar
5. Region Nords kartläggning av tillsynsbehovet och prioriteringar
6. Resursåtgång objekttillsyn skogsvårdslagen och miljöbalken

Förord

Behovsutredningen avser perioden 2017–2019 och beskriver behovet av tillsyn enligt skogsvårdslagen, miljöbalken, lagen om virkesmätning och timmerförordningen. Det första året beskrivs mer utförligt och de andra åren beskrivs mer översiktligt. Behovsutredningen kommer att ses över årligen inför upprättandet av den samlade tillsynsplanen.

Regeringen har i förordningen (2016:349) om Skogsstyrelsens planering, uppföljning och utvärdering av tillsyn föreskrivit att Skogsstyrelsen ska göra en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens ansvarsområde. Behovsutredningen ska avse en tid om tre år. Den ska ses över vid behov och minst en gång varje år. Den samlade tillsynsplan som myndigheten årligen ska upprätta ska grundas på behovsutredningen. Förordningen träder i kraft den 1 januari 2017 och gäller skogsvårdslagen, lagen om virkesmätning och lagen om handel med timmer och trävaror (timmerförordningen).

I miljötillsynsförordningen (2011:13) finns krav på behovsutredning och tillsynsplan för Skogsstyrelsens ansvarsområden enligt miljöbalken. Även enligt den förordningen ska behovsutredningen avse en tid om tre år, men ska ses över vid behov och minst en gång varje år. För varje verksamhetsår ska myndigheten upprätta en tillsynsplan som omfattar myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken. Planen ska grundas på behovsutredningen.

Enligt 6 § förordningen om Skogsstyrelsens planering, uppföljning och utvärdering av tillsyn ska behovsutredningen beslutas av den inom myndigheten som beslutar om användningen av myndighetens resurser. Beslut om fastställande av denna behovsutredning har fattats av Herman Sundqvist, generaldirektör för Skogsstyrelsen.

Definitioner

Egenkontroll

Skyldighet för en verksamhetsutövare att fortlöpande planera och kontrollera sin tillsynspliktiga verksamhet.

Objekt tillsyn

Tillsyn av lagefterlevnad på objektsnivå.

Systemtillsyn

Granskning av om verksamhetsutövarens egna system för styrning och kontroll säkerställer en korrekt tillämpning av regelverket.

Tillsyn

Verksamhet som avser självständig granskning för att kontrollera om tillsynsobjekt uppfyller krav som följer av lagar och andra bindande föreskrifter och vid behov kan leda till beslut om åtgärder som syftar till att åstadkomma rättelse av den objektsansvarige.

Tillsynsobjekt

En verksamhet, en åtgärd, ett område, ett naturföremål eller en djur- eller växtart som är eller ska vara föremål för tillsyn.

Tillsynsplan

Planeringsverktyg som tydliggör myndighetens tillsynsarbete¹.

Verksamhetsutövare

Den eller de juridiska eller fysiska personer som ansvarar för en verksamhet eller del av sådan.

¹ Det Skogsstyrelsen använt i verksamhetsplanering på distrikten är inte vad lagstiftaren avser med tillsynsplan utan kan mer betraktas som målplaner

Sammanfattning

Behovsutredningen avser perioden 2017–2019 och beskriver behovet av tillsyn enligt skogsvårdslagen, miljöbalken, lagen om virkesmätning och timmerförordningen. Behovsutredningen kommer att ses över årligen inför upprättandet av den samlade tillsynsplanen.

Tillsynsarbetet ska utföras som en fortlöpande process, där de olika faserna behovsutredning, översyn av resurser och kompetens, planering, genomförande och utvärdering följer på och återkopplar till varandra.

Tillsyn enligt skogsvårdslagen kan delas in i två delar, före respektive efter avverkning. Före avverkning prioriteras tillsyn av de ärenden där den planerade avverkningen kan innebära risk för bristande miljöhänsyn eller dåliga återväxtresultat. Efter avverkning gäller tillsynen främst kontroll av utförd avverkning och vidtagna återväxtåtgärder. Dessutom utövar Skogsstyrelsen tillsyn över produktion av och handel med skogsodlingsmaterial.

Skogsstyrelsens tillsyn enligt miljöbalken består av tillsyn av biotopskyddsområden, tillsyn av skogsbruksåtgärder i Natura 2000-områden och tillsyn av samrådspliktiga skogsbruksåtgärder. När det gäller tillsyn över de samrådspliktiga åtgärderna utövar myndigheten både objekt tillsyn och systemtillsyn.

Skogsstyrelsen är ansvarig för att utöva tillsyn över de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen om virkesmätning. Bland annat granskas mätmetoder. Tillsynen bedrivs både som objekt tillsyn och systemtillsyn.

Kontroller enligt timmerförordningen görs hos företag som importerar virke eller trävaror som omfattas av timmerförordningen och hos virkesköpande företag. Skogsstyrelsen kontrollerar att företagen har ett system för tillbörlig aktsamhet.

Behoven av objekt tillsyn enligt skogsvårdslagen och miljöbalken har uppskattats av distrikten och sammanställts av regionerna. Regionernas behov har sammanställts på sidorna 31 och 33.

Behovet av systemtillsyn enligt miljöbalken bedöms som stort och tillsynen bör fortsätta i ungefär den omfattning som sker i år. Detsamma gäller tillsynen enligt timmerförordningen och tillsynen över produktion av och handel med skogsodlingsmaterial. Omfattningen av tillsynen enligt lagen om virkesmätning bör öka jämfört med i år.

Objekt tillsynen enligt skogsvårdslagen och miljöbalken har prioriterats av distrikten och sammanställts av regionerna. Förutom de obligatoriska uppgifterna, som till exempel avsyning av beslut prioriterar regionerna förelägganden om återväxtåtgärder och beslut om naturhänsyn högt. Alla regioner prioriterar beslut framför vägledning. Även avsyning av vägledning om återväxtåtgärder och att skriva vägledning om hänsyn till rennäringen prioriteras högt. En sammanställning av regionernas prioriteringar av tillsynsåtgärder inom skogsvårdslagen finns på sidan 38.

Inom miljöbalkstillsynen prioriteras tillsyn av biotopskyddsområden, att skriva Natura 2000-råd och att genomföra samråd och skriva beslut enligt 12 kap. 6 § miljöbalken högt. En sammanställning av regionernas prioriteringar inom miljöbalken finns på sidan 41.

I systemtillsynen enligt miljöbalken kommer tillsynsområdena åtgärder i områden med mycket höga naturvärden, anläggande av skogsbilväg och traktorväg samt anläggande av basvägar att prioriteras även under 2017. I tillsynen enligt lagen om virkesmätning kommer mätmetoder för primärt skogsbränsle och övriga stickprovskontroller att prioriteras i tillsynen 2017. Kontrollerna enligt timmerförordningen kommer även under kommande år främst att riktas mot importörer av virke och trävaror. I tillsynen över produktion av och handel med skogsodlingsmaterial prioriteras tills vidare på samma sätt som tidigare år.

Kostnaderna för Skogsstyrelsens operativa tillsyn beräknas uppgå till drygt 31 miljoner kronor under 2017.

Bakgrund

Skogsstyrelsen har tillsynsansvar för skogsvårdslagen (1979:429), vissa delar av miljöbalken (1998:808), lagen (2014:1005) om virkesmätning och timmerförordningen².

Av 1 § skogsvårdslagen framgår att skogen är en nationell tillgång och en förnybar resurs som ska skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Vid skötseln ska hänsyn tas även till andra allmänna intressen. Skogspolitiken som beslutades av riksdagen 1993 kännetecknas av två jämställda mål, ett miljömål och ett produktionsmål. Skogsvårdslagstiftningen anger ramarna och de grundläggande kraven för hur skogsbruket ska bedrivas.

Miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. I miljöbalken uttrycks detta genom balkens rättsligt bindande syfte och de allmänna hänsynsreglerna.

Lagen om virkesmätning har tillkommit för att säljare och köpare av virke ska ges likvärdiga möjligheter att bedöma om ersättningen för det virke som överläts är rimlig. Lagen gäller för mätning av virke från hela det avverkade trädet, oavsett trädslag. Det innebär att lagen omfattar mätning av sågtimmer, massaved och primärt skogsbränsle.

Timmerförordningen är en EU-förordning som syftar till att minska handeln med olagligt avverkat virke inom EU. Av förordningen framgår att det är förbjudet att handla med virke och trävaror som härrör från olaglig avverkning. Det finns också ett krav på att alla som släpper ut virke och trävaror på EU:s marknad ska ha ett system för tillbörlig aktsamhet.

Tillsynsarbetet ska utföras som en fortlöpande process, där de olika faserna behovsutredning, översyn av resurser och kompetens, planering, genomförande och utvärdering följer på och återkopplar till varandra.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 av den 20 oktober 2010 om fastställande av skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut timmer och trävaror på marknaden

Beskrivning av tillsynsuppdraget

Skogspolitiska mål

I det skogspolitiska beslutet från 1993 (regeringens proposition 1992/93:226) anges två mål, ett produktionsmål och ett miljömål. Dessa är jämställda.

Produktionsmålet

Skogen och skogsmarken ska utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthålligt hög avkastning. Skogsproduktionens inriktning ska ge handlingsfrihet i fråga om användning av vad skogen producerar.

Miljömålet

Skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga ska bevaras. En biologisk mångfald och genetisk variation ska säkras. Skogen ska brukas så att växt- och djurarter som naturligt hör hemma i skogen ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper ska skyddas. Skogens kulturmiljövärden samt dess estetiska och sociala värden ska värnas.

Miljökvalitetsmål

Miljömålen tydliggör den rådande miljöpolitiken i Sverige. Generationsmålet är det övergripande målet för miljöpolitiken och innebär att vi till nästa generation ska kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Skogsstyrelsen har särskilt ansvar för uppföljning och utvärdering av miljökvalitetsmålet levande skogar. Tillsynen ska säkerställa syftet med miljöbalken som är en långsiktigt hållbar utveckling inom särskilt skyddsvärda områden. De nationella miljökvalitetsmålen ger vägledning om prioriteringar i tillsynen.

Skogsstyrelsens instruktion

Av förordning (2009:1393) med instruktion för Skogsstyrelsen framgår att Skogsstyrelsen är förvaltningsmyndighet för frågor om skogsbruket. Myndigheten har till uppgift att verka för att landets skogar sköts på ett sätt som leder till att de skogspolitiska mål som beslutats av riksdagen kan uppnås. Myndigheten ska utöva tillsyn över att lagstiftning där Skogsstyrelsen har angetts som tillsynsmyndighet följs. Skogsstyrelsen ska också verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljökvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling.

Skogsvårdslagen

Av 33 § skogsvårdslagen (1979:429) framgår att Skogsstyrelsen utövar tillsyn över efterlevnaden av lagen och de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Anläggning av skog på produktiv mark

I 5 § skogsvårdslagen anges att ny skog ska anläggas på produktiv skogsmark om markens virkesproducerande förmåga efter avverkning eller på grund av skada på skogen inte tas tillvara på ett godtagbart sätt. Vidare framgår av 6 § att vid anläggning av ny skog ska de föryngringsåtgärder vidtas som kan behövas för att trygga återväxten av skog av tillfredsställande täthet och beskaffenhet i övrigt. Den produktiva skogsmarkens ägare är ansvarig för anläggning och vård av ny skog.

Avverkning av skog på produktiv skogsmark och åtgärder på skogliga impediment

Av 10 § skogsvårdslagen framgår att avverkning av skog på produktiv skogsmark ska vara ändamålsenlig för återväxt av ny skog eller främja skogens utveckling.

Skogsstyrelsen har med stöd av 10 § skogsvårdslagen och 11 § skogsvårdsförordningen meddelat föreskrifter (SKSFS 2011:7) om lägsta ålder för föryngringsavverkning.

I 12 § skogsvårdsförordningen (1993:1096) och i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen finns bestämmelser om hur stor areal som får föryngringsavverkas, beroende på hur stor areal produktiv skogsmark det finns på brukningsenheten.

I 13 a § skogsvårdslagen anges att avverkning, skogsvårdsåtgärder och gödsling inte får ske på skogliga impediment som är större än 0,1 hektar. Enstaka träd får dock avverkas om det inte förändrar naturmiljöns karaktär.

Den produktiva skogsmarkens ägare är enligt 14 § skogsvårdslagen skyldig att underrätta Skogsstyrelsen om avverkning samt uttag av skogsbränsle och skyddsdikning i samband med avverkning och vad han eller hon avser göra för att tillgodose naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen i samband med avverkning. Vidare är skogsmarkens ägare skyldig att meddela vad han eller hon avser att göra för att tillgodose rennäringens intressen i samband med avverkning inom renskötelsens året-runt-marker och vad han eller hon avser att göra för att trygga återväxten av skogen.

Fjällnära skog och samråd inom rennäringens året-runt-marker

Enligt 15 § skogsvårdslagen får avverkning i fjällnära skog inte ske utan Skogsstyrelsens tillstånd. Tillstånd behövs inte för röjning eller gallring som främjar skogens utveckling. I ansökan om tillstånd till avverkning ska sökanden redovisa vad han eller hon avser att göra för att tillgodose naturvårdens, kulturmiljövårdens och rennäringens intressen, samt trygga återväxten av skogen. Detta framgår av 16 § skogsvårdslagen.

Av 20 § skogsvårdslagen framgår att innan avverkning sker inom renskötelsens året-runt-marker ska berörd sameby beredas tillfälle till samråd.

Ädellövskog

Av 25 § skogsvårdslagen framgår att det i bestånd av ädellövskog inte får vidtas åtgärder som leder till att beståndet upphör att vara ädellövskog. Efter annan avverkning än röjning eller gallring ska ny ädellövskog anläggas på området.

Enligt 27 § skogsvårdslagen får annan avverkning än röjning eller gallring i ett bestånd av ädellövskog inte påbörjas innan Skogsstyrelsen lämnat tillstånd till detta. I ansökan om tillstånd ska sökande redovisa vad han eller hon avser att göra för att tillgodose naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen.

Åtgärder mot skadliga insekter

I 29 § skogsvårdslagen anges att skogsmarkens ägare är ansvarig för att bekämpningsåtgärder vidtas vid insektshärjning, att skadad skog upparbetas och för utforsling eller lagring av virke och andra åtgärder som behövs för att motverka uppkomsten av yngelhärdar. Skogsstyrelsen har med stöd av 29 § skogsvårdslagen och 29 § skogsvårdsförordningen meddelat föreskrifter om bekämpningsåtgärder mot skadliga insekter.

Hänsyn till naturvården, kulturmiljövården och rennäringen

Av 30 § skogsvårdslagen framgår att hänsyn ska tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid skötsel av skog.

I Skogsstyrelsens föreskrifter till skogsvårdslagen anges närmare vilken hänsyn som ska tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid skötsel av skog på mark som omfattas av skogsvårdslagen. Med skötsel av skog avses avverkning, hyggesbehandling, beståndsvård, uttag av skogsbränsle, skogsbil- och traktorvägar, bas- och stickvägar, skogsgödsling, skogsmarkskalkning, avlägg och andra skogsbruksåtgärder.

Enligt 31 § skogsvårdslagen ska vid skötsel av skog i fråga om hyggens storlek och utläggning, beståndsanläggning, kvarlämnande av trädsamlingar och skogsbilvägars sträckning den anpassning ske som uppenbart påkallas med hänsyn till rennäringen.

Produktion av och handel med skogsodlingsmaterial

Bestämmelser om produktion, handel och införsel av skogsodlingsmaterial finns i 7 § skogsvårdslagen, 8-10 §§ skogsvårdsförordningen och Skogsstyrelsens föreskrifter (SKSFS 2002:2) om produktion för saluföring, saluföring samt införsel för saluföring av skogsodlingsmaterial.

Produktion och saluföring av skogsodlingsmaterial är EU-harmoniserat genom rådets direktiv (1999/105/EG) om saluföring av skogsodlingsmaterial, vilket avspeglas i ovan nämnda föreskrifter.

Sverige har enligt direktivet en skyldighet att regelbundet genomföra officiella inspektioner hos företag med verksamhet som omfattas av föreskrifterna om produktion av och handel med skogsodlingsmaterial. Hela kedjan från produktion av frö (t.ex. fröplantager) till leverans till slutkund innefattas i denna skyldighet.

Tillsynen är avgiftsfinansierad. Avgifterna regleras i Skogsstyrelsens föreskrifter (SKSFS 1998:2) om avgifter vid handel med skogsodlingsmaterial samt för tillsyn och kontroll av produktion av och handel med skogsodlingsmaterial.

Objektillsynen är en del av den avgiftsfinansierade verksamheten. Andra delar utgörs av registrering av företag som ägnar sig åt produktion och handel med skogsodlingsmaterial, hantering av ansökningar om stambrev för skogsodlingsmaterial, godkännande av frökällor samt tillstånd och anmälningar i samband med handel över landets gränser.

Miljöbalken

Biotopskyddsområden

Av 7 kap. 11 § miljöbalken framgår att man inom ett biotopskyddsområde inte får bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön.

Av 2 kap. 10 § miljötillsynsförordningen (2011:13) framgår att Skogsstyrelsen har ansvar för tillsynen av biotopskyddsområden på sådan mark som omfattas av bestämmelser i skogsvårdslagen och som Skogsstyrelsen har beslutat om.

Skogsbruksåtgärder i Natura 2000-områden

Av 2 kap. 10 § miljötillsynsförordningen framgår att Skogsstyrelsen har ansvar för tillsynen av avverkning, hyggesbehandling, beståndsanläggning, beståndsvård, uttag av skogsbränsle, skogsbilvägar, skogsgödsling, kalkning i skogsmark och andra skogsbruksåtgärder, om verksamheterna eller åtgärderna kan påverka miljön i ett sådant område som avses i 7 kap. 27 § miljöbalken, det vill säga Natura 2000-områden.

Anmälan om samråd för skogsbruksåtgärder

Av 12 kap. 6 § miljöbalken framgår att åtgärder och verksamheter som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön ska anmälas för samråd.

I 2 kap. 10 § miljötillsynsförordningen anges att Skogsstyrelsen ansvarar för tillsynen av avverkning, hyggesbehandling, beståndsanläggning, beståndsvård, uttag av skogsbränsle, skogsbilvägar, skogsgödsling, kalkning i skogsmark och andra skogsbruksåtgärder, i den mån verksamheterna och åtgärderna är sådana som avses i 12 kap. 6 § miljöbalken och omfattas av skogsvårdslagen.

Enligt 7 § förordningen (1998:904) om anmälan för samråd får Skogsstyrelsen föreskriva om anmälningsskyldighet för samråd enligt 12 kap. 6 § andra stycket miljöbalken i fråga om särskilda slag av verksamheter eller åtgärder som kan medföra skada på naturmiljön. Detta gäller under förutsättning att verksamheten eller åtgärden ska utföras på mark som omfattas av skogsvårdslagen och avser avverkning, hyggesbehandling, beståndsanläggning, beståndsvård, uttag av skogsbränsle, skogsbilvägar, skogsgödsling, skogsmarkskalkning eller andra skogsbruksåtgärder.

Skogsstyrelsen har i sina föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2013:3) om anmälningsskyldighet för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken om skogsbruksåtgärder beskrivit vilka åtgärder och verksamheter av olika slag som till sin natur är sådana att de riskerar att väsentligt ändra naturmiljön och därför alltid ska anmälas för samråd till Skogsstyrelsen.

Lagstiftning kring företagens egenkontroll

Enligt miljöbalken ska verksamhetsutövaren ha ett fullgott system för egenkontroll. Andra kapitlets allmänna hänsynsregler utgör tillsammans med 26 kap. 19 § miljöbalken grunden för miljöbalkens krav på egenkontroll.

I 26 kap. 19 § miljöbalken anges att den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön fortlöpande ska planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. Den som bedriver sådan verksamhet ska lämna förslag till kontrollprogram eller förbättrande åtgärder till tillsynsmyndigheten, om tillsynsmyndigheten begär det. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om kontrollen.

I förordning (1998:901) om verksamhetsutövars egenkontroll och Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2001:2) om egenkontroll preciseras kraven ytterligare för tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter som bedrivs yrkesmässigt.

Att det finns bestämmelser om egenkontroll gör att Skogsstyrelsen kan bedriva så kallad systemtillsyn, det vill säga granska om verksamhetsutövares egna system för styrning och kontroll säkerställer en korrekt tillämpning av regelverket.

Lagen om virkesmätning

I förordningen (2014:1006) om virkesmätning anges att Skogsstyrelsen ska utöva tillsyn över de föreskrifter som har meddelats. Av Skogsstyrelsens föreskrifter (SKSFS 2014:11) om virkesmätning framgår vilka skyldigheter den som utför virkesmätning har och därmed också vad myndigheten kan utöva tillsyn över.

Föreskriften omfattar:

- Identifiering av virkespartier, 4 §
- Skador vid mätningen, 5 §
- Anmälningsskyldighet och uppgifter om den bedrivna verksamheten, 7 §
- Egenskapsklasser och mått på kvantitet, 6, 8 §§
- Mätmetoder, mätutrustning, spårbarhet, kompetens, mätförhållanden, 10 §
- Avrundning, 11 §
- Registrering och förvaring av uppgifter från mätningen, 9, 12-13 §§
- Noggrannhet och systematiska fel, 14-15 §§
- Egenkontroll av mätutrustning, 16 §
- Egenkontroll av noggrannhet, 17 §
- Mätbesked, 18-19 §§

Vid tillsyn enligt lagen om virkesmätning arbetar Skogsstyrelsen både med objekt tillsyn och systemtillsyn.

Timmerförordningen

Av artikel 10 i timmerförordningen framgår att de behöriga myndigheterna ska utföra kontroller för att fastställa om verksamhetsutövarna uppfyller kraven i artikel 4 och 6. I artikel 4 anges att verksamhetsutövarna ska ha ett system för tillbörlig aktsamhet och av artikel 6 framgår vad systemet för tillbörlig aktsamhet ska omfatta. De kontroller som Skogsstyrelsen gör enligt timmerförordningen kan anses vara en form av systemtillsyn.

Enligt artikel 8 i timmerförordningen ska den behöriga myndigheten även utföra kontroller för att säkerställa att de övervakningsorganisationer som verkar i landet uppfyller kraven i förordningen.

Tillsynsområden och tillsynsobjekt

Skogsvårdslagen

Anläggning av skog på produktiv mark

En stor del av Skogsstyrelsens tillsyn utgår från de anmälningar om avverkning som kommer in till Skogsstyrelsen. Det är ett stort antal ärenden, ca 60 000 per år. Vilka områden som har avverkats kontrolleras varje år med hjälp av satellitbilda-analys.

De markägare som har avverkat får ett svarskort från Skogsstyrelsen med frågor om vilka föryngringsåtgärder som har vidtagits. Utifrån de uppgifter som kommer in planeras kommande tillsynsåtgärder. Det kan vara besök i fält, vilket ibland sker med hjälp av helikopter, för att bedöma om vägledning eller föreläggande behöver skrivas.

Det finns möjlighet att begära in handlingar från markägaren som styrker att han eller hon gjort de åtgärder som krävs för att föryngringen ska bli godkänd. Vägledningar kan således följas upp antingen genom att handlingar begärs in eller genom fältbesök. Om Skogsstyrelsen har förelagt markägaren om att vidta föryngringsåtgärder besöks området i fält när tiden för föreläggandet har gått ut och bedömning görs om Skogsstyrelsen behöver vidta ytterligare åtgärder.

Avverkning av skog på produktiv skogsmark

Föryngringsavverkningar på minst 0,5 hektar ska anmälas till Skogsstyrelsen. Anmälningarna kontrolleras mot en checklista och sedan väljs en del av anmälningarna ut och handläggs vidare. Av dessa väljs sedan vissa ut för att kontrollera lagefterlevnad när det gäller till exempel hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen, framtida föryngringsåtgärder och avverkningsmetod. Kontakter sker med markägare eller markägarens ombud. Vid behov skrivs vägledningar eller beslut i form av förelägganden eller förbud.

I de fall Skogsstyrelsen upptäcker att avverkning utförts utan att anmälan om avverkning lämnats in till Skogsstyrelsen lämnas ärendet till åklagar- eller polismyndigheten. Av resursskäl har Skogsstyrelsen dock inte möjlighet att anmäla alla misstänkta brott, utan vissa prioriteras bort. De flesta av de ärenden som lämnas till åklagare- eller polismyndigheten upptäcks vid den årliga satellitbilda-analysen.

Fjällnära skog

Tillstånd till avverkning krävs i fjällnära skog. Med fjällnära skog avses geografiskt bestämda områden vars lägen och utsträckning framgår av förordningen (1991:3) om gränserna för fjällnära skog. När tillstånd till avverkning ges i fjällnära skog ska hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens samt rennäringens intressen finnas med som villkor i beslutet. Det finns även möjlighet att ställa krav på vilka återväxtåtgärder som ska vidtas.

Inom de delar av den fjällnära skogen som också utgör året-runt-marker för rennärningen ska berörd sameby beredas tillfälle till samråd innan föryngringsavverkning eller avverkning för byggande av skogsbilväg påbörjas. Skogsstyrelsen skickar information till sökanden om att berörd sameby ska beredas tillfälle till samråd, om så inte har skett. Ansökan om avverkning är komplett först när det finns en skriftlig bekräftelse om att berörd sameby har beretts tillfälle till samråd. Ett beslut kan avse antingen ett medgivande eller ett avslag till ansökt avverkning.

Av det totala antalet avverkningsärenden som berör rennärningen utgör antalet ärenden inom fjällnära skog endast en liten del. I Skogsstyrelsens statistik för 2015 redovisas 306 ärenden inom fjällnära skog.

Ädellövskog

Tillsynsobjekten utgörs av de tillstånd till avverkning som beslutas av Skogsstyrelsen. Under 2015 fick Skogsstyrelsen 286 ansökningar om tillstånd till avverkning i ädellövskog. När tillstånd till avverkning ges i ädellövskog får Skogsstyrelsen besluta om hur avverkningen och anläggningen av ny ädellövskog ska genomföras.

Samtliga beslut följs upp. Uppföljningen kan ske via fältbesök eller genom att på annat sätt inhämta information om hur tillståndet följts.

Åtgärder mot skadliga insekter

Skogsstyrelsen har möjlighet att kräva att åtgärder vidtas för att förhindra angrepp av de skadliga insekterna större märkeborre, åttatandad barkborre och sextandad barkborre. Myndigheten kan skicka informationsbrev till markägare kring gällande regler, förelägga med eller utan vite och anmäla misstanke om brott.

Skogsstyrelsen har även föreskrivit vilka områden som ska vara bekämpningsområden, med skärpta krav på bekämpning av granbarkborre och större möjlighet för Skogsstyrelsen att påverka bekämpningsarbetet. Efter storm eller insektsangrepp bedömer Skogsstyrelsen om inventering behöver göras och vilka åtgärder som behöver vidtas i det aktuella fallet.

Hänsyn till naturvärden, kulturmiljövärden och rennärning

Urvalet av tillsynsobjekt baseras till största delen på de anmälningar om avverkning som lämnas in till Skogsstyrelsen. De anmälningar som berör kända höga natur- och kulturmiljövärden eller är av stor betydelse för rennärningen prioriteras för tillsyn. Ofta är det nödvändigt att det anmälda området fältbesöks för att kunna bedöma vilken hänsyn som krävs för att uppfylla lagstiftningens krav, men i vissa fall räcker det med underlag i form av flygfoton och annat geografiskt informationsmaterial. Tillsynen resulterar antingen i en vägledning eller i ett beslut. Vid en vägledning eller ett beslut om föreläggande eller förbud som avser miljöhänsyn ska 7 kap. föreskrifterna till skogsvårdslagen ligga till grund för beslutet. Beslutet får inte avsevärt försvåra pågående markanvändning inom den berörda delen av fastigheten.

Vid tillsyn efter avverkning kontrolleras om vägledningar och beslut har följts. Samtliga beslut följs upp och så långt möjligt även vägledningar. Uppföljningen kan ske via fältbesök eller genom att på annat sätt inhämta information. Vid tillsyn efter avverkning kontrolleras även om skador uppstått och då kan i vissa fall föreläggande om återställande krävas. Detta görs dels genom fältbesök, dels genom uppföljning av utförd avverkning genom den årliga satellitbilsanalysen. Tillsyn efter avverkning görs även som riktade tillsynskampanjer över större områden med hjälp av helikopter, till exempel för att upptäcka allvarliga körskador på och vid vattendrag och kulturlämningar.

Inom rennäringsens året-runt-marker finns krav på att hänsyn tas till rennäringsens intressen. Ligger markerna inom fjällnära skog måste en ansökan om tillstånd för avverkning lämnas in. I övriga fall räcker det med en anmälan om avverkning. I båda fallen ska hänsynen till rennäringsen redovisas i ansökan respektive anmälan. Vid handläggningen av ärendena kontrolleras att hänsynen är redovisad och att ansökan eller anmälan i övrigt är korrekt ifylld innan tillstånd kan ges eller sexveckorsfristen inledas. Då tillstånd till avverkning i fjällnära skog ges, villkoras i tillståndet vilken hänsyn till rennäringsens intressen som ska tas. Då Skogsstyrelsen får in en anmälan om avverkning inom dessa områden kan vägledning eller beslut om förelägganden eller förbud skrivas för att hänsyn till rennäringsen ska tas.

Produktion av och handel med skogsodlingsmaterial

Den objekt-tillsyn som görs i dag avser efterlevnaden av Skogsstyrelsens föreskrifter (SKSFS 2002:2) om produktion för saluföring, saluföring samt införsel för saluföring av skogsodlingsmaterial.

Tillsynen är inriktad på plantproduktion och planthandel. Det är skogsplantskolor och företag som ägnar sig åt handel med skogsodlingsmaterial som besöks, och tillsynen gäller fröhantering, frölager, sådd, odling och handel. Inriktningen på tillsynen är att kontrollera om reglerna för märkning och dokumentation av frö- och plantpartier följs. Även yttre kvalitetsnormer hos plantor granskas.

Företag som levererar plantor till skogsägare i mindre omfattning och som inte säljer egenodlade eller legoodlade plantor har inte varit prioriterade för tillsyn.

Verksamhet med inriktning mot fröproduktion och fröskörd har inte varit föremål för tillsyn, trots att sådan verksamhet omfattas av föreskrifterna och direktivet. Det gäller till exempel fröplantager, frötäcksbestånd och klonarkiv.

Miljöbalken

Biotopskyddsområden

Skogsstyrelsen utövar tillsyn över beslutade biotopskyddsområden för att kontrollera om åtgärder eller verksamheter förekommit som strider mot beslutet samt säkerställa en tydlig gränsmarkering, vilket bland annat är viktig för att förebygga oavsiktliga överträdelser och synliggöra områdena för allmänheten.

Tillsynen ska ske regelbundet och i normala fall utföras minst var fjärde år. Det kan i vissa delar av landet och för vissa naturmiljöer finnas anledning till ett mer frekvent tillsynsintervall. Ett viktigt skäl till det fastställda tidsintervallet är att preskriptionstiden för miljöbrott är fem år. Detta innebär att eventuella överträdelser behöver upptäckas och anmälas inom denna tidsram. Därtill finns en erfarenhetsbaserad kunskap om att gränsmarkeringarna runt många områden tenderar att bli slitna och i värsta fall försvinna helt efter ungefär 4-5 år.

Tillsyn kan även initieras av att Skogsstyrelsen via satellitbildstolkning eller från andra uppgifter har anledning att misstänka att åtgärder vidtagits inom ett biotopskyddsområde. Om misstanke om överträdelser av bestämmelser uppkommer ska dessa anmälas till åklagar- eller polismyndigheten.

Skogsstyrelsen kan i särskilda fall ge dispens för åtgärder som skadar naturmiljön i ett biotopskyddsområde. Om dispens för en sådan åtgärd beviljats ska åtgärden avsynas senast kommande barmarkssäsong efter det att den utförts, alternativt i anslutning till att dispensens giltighetstid passerat.

Skogsbruksåtgärder i Natura 2000-områden

Tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden. Tillstånd söks hos och lämnas av länsstyrelsen.

När en skogsbruksåtgärd som berör ett Natura 2000-område genom anmälan, ansökan eller på annat sätt kommer till Skogsstyrelsen görs en bedömning av om åtgärden är tillståndspliktig. Det gäller även verksamheter eller åtgärder utanför Natura 2000-områden som kan påverka miljön inom området. I en del fall krävs att objektet fältbesöks för att kunna bedöma åtgärdens påverkan på miljön.

Bedöms den planerade åtgärden inte vara tillståndspliktig hanteras ärendet enligt de rutiner som gäller för handläggning av avverkningsärenden. Bedöms åtgärden däremot som tillståndspliktig, eller tillåten under vissa förutsättningar, informeras markägare, och eventuellt annan som berörs, om myndighetens bedömning genom ett skriftligt råd.

Efter utförd avverkning avsynas i vissa fall de råd som Skogsstyrelsen utfärdat för Natura 2000-området. Skogsstyrelsen ska även utöva tillsyn över länsstyrelsens beslut om tillstånd för skogsbruksåtgärder i Natura 2000-områden.

Vid misstanke om att en åtgärd eller verksamhet som på ett betydande sätt kan påverka miljön har utförts utan tillstånd ska Skogsstyrelsen göra en anmälan till åklagar- eller polismyndigheten.

Anmälan för samråd om skogsbruksåtgärder

Objektillsyn

Åtgärder som kan komma att väsentligt påverka naturmiljön ska anmälas för samråd till Skogsstyrelsen.

Dessa åtgärder och verksamheter är följande.

- Skogsbruksåtgärder i områden med mycket stor betydelse för flora och fauna
- Dikesrensning, i vissa fall
- Maskinell skogsgödsling
- Maskinell askåterföring
- Stubbskörd, i vissa fall
- Anläggande av skogsbilväg och traktorväg, i vissa fall
- Anläggande av basvägar, i vissa fall
- Åtgärder som inte anges i föreskrifterna eller som i föreskrifterna anges som undantag, men som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön

Alla anmälningar om samråd läggs in i Skogsstyrelsens handläggarsystem och en bedömning görs om ett samråd ska inledas eller inte. En anmälan kan komma in till Skogsstyrelsen antingen på en särskild blankett för samråd eller som en anmälan om avverkning (på blankett eller via eAvverka). När samråd inleds tas kontakt med verksamhetsutövaren och en diskussion förs om vilka åtgärder som kommer att vidtas för att påverkan på naturmiljön ska bli så liten som möjligt. Vid behov besöks objektet i fält. Samrådet resulterar i ett skriftligt samråd med eller utan beslut.

Systemtillsyn

Från och med 2016 utövar Skogsstyrelsen så kallad systemtillsyn enligt miljöbalken. Det innebär att myndigheten kontrollerar att verksamhetsutövarna har tillräckligt bra egenkontroll för att följa gällande lagstiftning, i det här fallet att alltid anmäla samrådspliktiga åtgärder till Skogsstyrelsen.

Tillsynsområdena för systemtillsynen enligt miljöbalken motsvarar de samrådspliktiga åtgärder och verksamheter som väsentligt kan komma att ändra naturmiljön (se ovan).

Vid tillsynsbesöken granskar Skogsstyrelsen bland annat företagens organisation, kunskap och rutiner för att bedöma om egenkontroller fungerar. Tillsynen riktas mot de företag som omfattas av kravet på att anmäla skogsbruksåtgärder för samråd. Vilka samrådspliktiga åtgärder och vilka företag som kontrolleras under 2016 framgår av tillsynsplanen som är beslutad av generaldirektören.

Lagen om virkesmätning

I Skogsstyrelsens föreskrifter (SKSFS 2014:11) om virkesmätning tydliggörs de skyldigheter som gäller för den som utför virkesmätning. Tillsynsområdena nedan är indelade efter de skyldigheter som den som mäter virke har.

Tillsynsområdena är följande.

- Identifiering av virkespartier, 4 §
- Skador vid mätningen, 5 §
- Anmälningsskyldighet och uppgifter om den bedrivna verksamheten, 7 §
- Egenskapsklasser och mått på kvantitet, 6, 8 §§
- Mätmetoder, mätutrustning, spårbarhet, kompetens, mätförhållanden, 10 §
- Avrundning, 11 §
- Registrering och förvaring av uppgifter från mätningen, 9, 12-13 §§
- Noggrannhet och systematiska fel, 14-15 §§
- Egenkontroll av mätutrustning, 16 §
- Egenkontroll av noggrannhet, 17 §
- Mätbesked, 18-19 §§

Skogsstyrelsen gör bedömningen att objektillsyn ska kompletteras med tillsyn av verksamhetsutövarens egenkontroll. Med tillsyn av egenkontrollen blir fokus på helheten och inte bara på enskilda avvikelser. Systemfel kan på så sätt lättare hittas och rättas till. Tillsyn av egenkontroll kan också leda till mer systematiskt arbete hos verksamhetsutövaren, vilket bör leda till bättre lagefterlevnad.

Mätplatser, företag och omfattning på verksamhet som ska följa lagen

I Sverige finns det minst 900 mottagningsplatser för virke där någon form av mätning sker. Av de platserna är ungefär 450 fjärrvärmenät och 250 terminaler där det kan mätas skogsbränsle. Antalet sågverk är ca 160 och antalet massabruk är ca 40.

Den avverkade volymen timmer och massaved i Sverige är ca 70 miljoner kubikmeter fast mått virke under bark per år, vilket motsvarar 5 000 fullastade virkesbilar med släp per dag året runt.

Den som mäter virke ska anmäla sin verksamhet till Skogsstyrelsen och lämna uppgifter om hur mycket virke som företaget mäter per år. Till och med den 1 maj 2016 har 97 företag anmält sin verksamhet till Skogsstyrelsen. Den totala volymen virke i anmälningarna är i samma storleksordning som den totala avverkade volymen i Sverige. Nästan all mätning av timmer och massaved utförs av landets tre virkesmätningsföreningar. Föreningarna har verksamhet på ungefär 400 mätplatser och har ca 700 virkesmätare anställda. För primärt skogsbränsle har föreningarna bara uppgett en liten del av den totala kvantiteten.

Verksamheten inom primärt skogsbränsle skiljer sig både fysiskt och ekonomiskt från mätningen av timmer och massaved, eftersom det primära skogsbränslet ska till andra förbrukare. Det finns ca 70 producerande företag som är med i branschföreningen Svenska Trädbränsleföreningen och ca 140 förbrukande företag som är med i branschorganisationen Svensk Fjärrvärme. Totalt blir det ungefär 200 företag och ytterligare ett okänt antal småföretag som handlar med skogsbränsle. Sortimentet skogsbränsle har sämre förutsättningar att bekosta mätningen, eftersom lönsamheten är låg för de som köper bränslet från den privata markägaren.

Mycket av bränslet mäts in av lastbilschaufförer som transporterar bränslet direkt från skogen till förbrukaren.

Timmerförordningen

Kontroller enligt timmerförordningen ska vara riskbaserade. Därför beslutar generaldirektören årligen om en riskbaserad plan, där det framgår vilka företag och övervakningsorganisationer som ska kontrolleras under året. Olika riskkriterier gäller olika år och kriterierna är olika för importerande företag och virkesköpande företag.

Kontroller görs hos företag som importerar virke eller trävaror som omfattas av timmerförordningen och hos virkesköpande företag. Skogsstyrelsen kontrollerar att företagen har ett system för tillbörlig aktsamhet som innehåller de fyra delarna grunduppgifter, handlingar, riskbedömning och riskreducering.

Tidigare års tillsyn

Tillsyn enligt skogsvårdslagen

Tillsyn enligt skogsvårdslagen kan delas in i två delar, före respektive efter avverkning. Före avverkning prioriteras tillsyn av de ärenden där den planerade avverkningen kan innebära risk för bristande miljöhänsyn eller dåliga återväxtresultat. Efter avverkning gäller tillsynen främst kontroll av utförd avverkning och vidtagna återväxtåtgärder.

Traditionellt har tyngdpunkten på Skogsstyrelsens tillsyn legat på återväxtåtgärder. Regionernas distrikt har haft stor frihet att själva, utifrån behov, prioritera vilka objekt man utövar tillsyn på. En tillbakablick till åren kring millennieskiftet visar att antalet så kallade råd om återväxtåtgärder för att uppfylla lagstiftningens krav, vilka numera benämns vägledning, var ca 3 000 per år. Antalet förelägganden om återväxtåtgärder översteg 200 per år. Nivåerna var betydligt högre än dagens och dessutom skrevs beslut om säkerhet för återväxtåtgärder i ca 200 ärenden per år. Sådana beslut är ovanliga i dag. Tillsynsinsatserna avseende återväxtåtgärder hade även då, liksom i dag, en nordlig tyngdpunkt i landet.

Kring millennieskiftet var det årliga antalet råd (vägledning) om naturvård och rennärning knappt 2 000 stycken, men då räknades även råd i tillståndsärenden inom svårföryngrad skog och ädellövskog med. Uppgifterna är därför inte jämförbara med dagens, men antalet vägledning om miljöhänsyn utanför tillståndsområdena var lägre än i dag. Förbud eller förelägganden i ärenden om miljöhänsyn förekom knappast.

Efter de kraftiga stormarna under 2005 och senare har det funnits behov av att informera om de bestämmelser som gäller för att förebygga och bekämpa angrepp av skadliga insekter. Särskilt 2007 gjordes betydande insatser som resulterade i information om lagstiftningens krav i ca 3 000 fall. Däremot har antalet förelägganden om bekämpningsinsatser varit få.

År 2009 minskade antalet vägledning och förelägganden kraftigt, och det gällde både återväxtåtgärder och miljöhänsyn. En handlingsplan för effektivare tillsyn beslutades i början av 2011 och denna följdes av en åtgärdsplan i mars 2012.

Under 2010 började Skogsstyrelsen att arbeta för att fler förelägganden och förbud om miljöhänsyn skulle skrivas. Det året fattades åtta sådana beslut i hela landet. År 2012 hade antalet förelägganden och förbud om miljöhänsyn ökat till 61 beslut.

För att nyttja tillsynsresurserna effektivare och enhetligare beslutade generaldirektören 2013 att Skogsstyrelsen skulle utöva så kallad ”Skarpars tillsyn”, med möjlighet att i vissa fall fatta beslut om miljöhänsyn utan att besöka objektet i fält. Antalet förelägganden och förbud om miljöhänsyn ökade för femte året i rad, och totalt fattade Skogsstyrelsen 302 beslut under 2015. Antalet beslut ökade i samtliga tre regioner. Bland regionernas distrikt fanns det en variation i antal från 27 till tre fattade beslut. Att Skogsstyrelsen intensifierat tillsynen kring miljöhänsyn

under de senaste åren tydliggörs även genom att antalet vägledning om miljöhänsyn enligt kraven i skogsvårdslagen ökat med cirka 35 procent under 2015 jämfört med 2014.

Under 2010 skrevs 168 beslut om återväxtåtgärder och 2012 hade antalet minskat till 132 beslut. Bland distrikten var variationen i antal beslut stor, från 42 till noll fattade beslut. Det totala antalet vägledning om återväxtåtgärder och avverkning minskade kraftigt under 2015, delvis beroende på mindre behov av tillsynsinsatser efter stormskador. Antalet vägledning om återväxtåtgärder ligger nu på en historisk låg nivå. Totalt skrevs endast 762 vägledning och 121 förelägganden om återväxtåtgärder under 2015.

Produktion av och handel med skogsodlingsmaterial

Under den senaste fyraårsperioden har det genomförts 32 tillsynsbesök. Inriktningen har varit att utöva tillsyn av företag med plantskoleverksamhet och företag med storskalig verksamhet inom handel med skogsodlingsmaterial som till exempel innefattar saluföring av legoodlade plantor. Det har bedömts rimligt att återkomma vart fjärde år.

Det finns ingen systematisk uppföljning av resultatet av tillsynen, men det står ändå klart att Skogsstyrelsen vid de flesta besök hittar mindre avvikelser från regelverket i fråga om märkning av skogsodlingsmaterial i de olika produktions- och leveransleden, vilket då föranlett en anmärkning som kommunicerats med företaget. Det har inte utfärdats förelägganden i samband med tillsynen.

Tillsynen är avgiftsfinansierad med en fast avgift per tillsynsärende. Den maximala tid som kan läggas på ett ärende begränsas därför av storleken på avgiften. Redan i dag täcker den fasta avgiften för tillsynsbesök inte fullt ut kostnaderna. Därför finansieras tillsynsbesöken till viss del av de registrerade företagens årsavgifter, som annars främst går till ärendehandläggning inom frö- och plantområdet.

Tillsyn enligt miljöbalken

Biotopskyddsområden

Skogsstyrelsen hade den 31 december 2015 totalt beslutat om 7 507 biotopskyddsområden sedan starten 1993. Under åren 2013–2015 har tillsyn av biotopskyddsområden prioriterats upp, det vill säga efterlevnaden av fastställd rutin har förbättrats. Under dessa år har drygt 5 000 (67 procent) biotopskyddsområden besökts, vilket innebär att tillsynsbesök årligen genomförts vid 1 600–1 700 biotopskyddsområden.

I samband med tillsynen 2015 har behov av förbättrad gränsmarkering noterats för 959 biotopskyddsområden, vilket motsvarar 55 procent av de tillsynade objekten. Vid 48 tillsynsbesök har noteringar gjorts om att skadliga händelser inom biotopskyddsområdena kan ha ägt rum. Detta är något lägre jämfört med tidigare år. Under de senaste tre åren handlar det om 209 biotopskyddsområden, eller nästan

vert tjugonde område, som har registreringar om att skadliga händelser kan ha ägt rum. Under 2015 har Skogsstyrelsen upprättat fem anmälningar om misstanke om brott till åklagar- eller polismyndigheten till följd av innevarande och föregående års tillsyn. Under de senaste tre åren har även behov av naturvårdande skötsel uppmärksamats i 535 biotopskyddsområden i samband med tillsynsbesök.

Natura 2000-områden

De nordligaste länen dominerar i fråga om antalet Natura 2000-ärenden. Detta har sin förklaring i att de stora vattendragen med biflöden i den nordligaste delen av landet i stor utsträckning är Natura 2000-objekt och att skogsbruksåtgärder i anslutning till eller nära dessa på ett betydande sätt kan påverka miljön.

Under 2010 skrevs 544 råd om Natura 2000-områden med en total areal av 4 200 hektar. Antalet har därefter varierat från knappt 500 till drygt 700 ärenden per år. I genomsnitt har närmare 85 procent av dessa varit råd som inneburit att åtgärden – i många fall under förutsättning att anpassningar görs – inte bedömts kräva tillstånd hos länsstyrelsen.

Under 2015 skrevs 727 råd angående åtgärder som kan påverka Natura 2000-områden.

Anmälan om samråd för skogsbruksåtgärder

Objektillsyn

Av Skogsstyrelsens tillsynsärenden enligt miljöbalken dominerar samråd enligt 12 kap. 6 § i antal. En tillbakablick till 2004 visar att antalet samråd då uppgick till drygt 2 000 stycken, ungefär hälften av det antal som numera årligen kommer in. Under 2015 genomfördes 4 239 samråd, vilket är ungefär samma nivå som under 2014.

De tre åtgärderna byggande av skogsbilväg, dikesrensning och skogsbruksåtgärder i områden med mycket stor betydelse för flora och fauna (nyckelbiotoper) stod för tre fjärdedelar av antalet samråd. Av dessa var byggande av skogsbilvägar den vanligaste åtgärden. Anmälan för samråd om stubbskörd har minskat kraftigt under både år 2014 och 2015 och verkar nu vara en mycket marginell verksamhet.

Tabell 1. Tillsyn enligt 12 kap. 6 § miljöbalken

Resultat	2015	Medel 2012– 2014	2014	2013	2012
Askåterföring/näringskompensation	250	177	169	159	203
Skogsbilväg	1 408	1 105	1 264	1 021	1 030
Traktorväg	204	158	199	145	129
Dikesrensning	976	859	1 030	800	746
Stubbskörd	5	196	39	154	394
Skogsgödsling	271	175	153	168	204
Plantering av nedlagd jordbruksmark	3	16	16	18	15
Åtgärd i nyckelbiotop	785	817	964	702	785
Annan skogsbruksåtgärd	295	242	336	205	185
Basväg	40	14		17	25
Totalt antal ärenden	4 239	3 759	4 196	3 389	3 718

Flertalet av de samrådsärenden som resulterat i någon tillsynsinsats från Skogsstyrelsen har inneburit att myndigheten dokumenterat att man varit överens med verksamhetsutövaren om hur åtgärden bör utföras, i vissa fall efter anpassningar av åtgärden. Endast ett litet antal samrådsärenden har lett till beslut om föreläggande eller förbud enligt miljöbalken.

Systemtillsyn

Under 2015 gjordes förberedelser för att kunna bedriva systemtillsyn enligt miljöbalken från och med 2016. En behovsutredning för åren 2016–2018 togs fram och en tillsynsplan för 2016 beslutades av generaldirektören. Utifrån behovsutredningen prioriteras tillsynsområdena skogsbruksåtgärder i områden med mycket stor betydelse för flora och fauna, anläggande av skogsbilväg och traktorväg samt anläggande av basvägar för tillsyn under 2016. Under första halvan av 2016 har 12 tillsynsbesök genomförts. Ytterligare åtta tillsynsbesök kommer att göras under hösten 2016.

Tillsyn enligt lagen om virkesmätning

Under 2015 har förberedelser gjorts för att kunna bedriva tillsyn enligt lagen om virkesmätning från och med 2016. En behovsutredning för åren 2016–2018 togs fram och en tillsynsplan för 2016 beslutades av generaldirektören. Utveckling av handlägningsstödet Navet är förberedd för att kunna registrera anmälningar, tillsynsärenden, verksamhetsstatistik och arkivera handlingar digitalt, men systemutvecklingen har ännu inte prioriterats.

Under 2016 har 13 tillsynsbesök gjorts fram till och med maj månad. Inget av de gjorda tillsynsbesöken har ännu kommunicerats klart med verksamhetsutövaren. En preliminär bedömning visar att det kommer att krävas någon form av förbättringsåtgärd för nästan alla mätplatser som Skogsstyrelsen har besökt. Det finns därför behov av att fortsätta prioritera tillsynen av mätmetoder för primärt skogsbränsle.

Tillsyn enligt timmerförordningen

Under perioden 1 augusti 2014–31 december 2015 har 65 kontroller genomförts enligt timmerförordningen, 58 hos företag som importerar trävaror och sju hos svenska virkesköpande företag. Under första halvan av 2016 har 25 kontroller genomförts, 22 hos importörer och tre hos virkesköpande företag. Under hösten kommer ytterligare 15 kontroller att göras.

I den riskbaserade planen för kontroll av importörer har fokus varit att få med de verksamhetsutövare som importerar för stora ekonomiska värden samt de verksamhetsutövare som importerar från länder där illegal avverkning förekommer i stor utsträckning, så kallade högriskländer. Den riskbaserade planen för virkesköpande företag har baserats på antalet inlämnade avverkningsanmälningar och antal oanmälda avverkningar. Det har också varit viktigt att få en geografisk spridning av kontrollerna, eftersom många av de virkesköpande företagen bara är verksamma i delar av landet.

Förelägganden har skickats till 32 företag av de som kontrollerades 2014–2015 och drygt en tredjedel av dessa har varit förenande med vite. Under 2015 och första halvan av 2016 har också drygt 140 åtalsanmälningar lämnats till åklagar- eller polismyndigheten för brott mot timmerförordningen. Det handlar främst om avverkningar som överstiger 0,5 hektar och som inte har anmälts till Skogsstyrelsen och avverkningar som har påbörjats innan sexveckorsfristen har löpt ut.

Behov av tillsyn 2017–2019

Distrikten har kartlagt behovet av den objektsvisa tillsynen enligt skogsvårdslagen och miljöbalken för åren 2017–2019. I bilaga 1 finns de instruktioner som skickades till distrikten inför kartläggningen. I bilaga 2 finns inventeringsresultat som också skickades till regionerna inför kartläggningen.

Regionerna har därefter sammanställt de bedömda behoven. Dessa underlag finns i bilagorna 3-5. Nedan sammanfattas regionernas bedömda behov av tillsyn under perioden. Därefter beskrivs behovet tillsynsinsatser inom de andra tillsynsområdena; produktion av och handel med skogsodlingsmaterial, systemtillsyn enligt miljöbalken, tillsyn enligt lagen om virkesmätning och tillsyn enligt timmerförordningen.

Skogsvårdslagen

Region Syd

Behovet av att skriva vägledningar om återväxtåtgärder är relativt lågt, eftersom arealen med plantantal som tydligt understiger lagstiftningens krav är liten. För regionen uppskattas behovet till 90 vägledningar årligen, vilket motsvarar knappt 300 ha. Däremot finns det behov av rådgivning och dialog med skogsbruket i syfte att förbättra återväxternas kvalitet inklusive ståndortsanpassning. I princip samtliga vägledningar behöver följas upp på något sätt, bland annat för att få erfarenheter om hur effektiva vägledningar om återväxtåtgärder är, men det behöver inte ske genom fältbesök. Det innebär att knappt 140 vägledningar bör följas upp under 2017. Möjligheten att skriva förelägganden om återväxtåtgärder utan föregående vägledning bör utnyttjas och behovet av sådana uppskattas till ca 30 beslut per år, vilket motsvarar ca 90 ha. Alla förelägganden ska avsynas enligt Skogsstyrelsens rutiner, vilket innebär ca 70 stycken under 2017.

Antalet tillstånd till avverkning i ädellövskog som behöver avsynas under 2017 uppskattas till 50 stycken.

Att skriva vägledningar om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen bedöms som viktigt för att Skogsstyrelsens tillsyn ska bli tydlig. För regionen uppskattas behovet till 680 vägledningar per år. Under 2017 bör 315 vägledningar avsynas. Att inte en större andel behöver avsynas beror på att resultatet i skogen när det gäller naturhänsynen på enskilda objekt inte går att påverka i efterhand. Behovet av förelägganden och förbud om miljöhänsyn uppskattas till ca 100 beslut årligen, varav i princip alla ska avsynas. Behovet av att skriva vägledningar, förelägganden och förbud om miljöhänsyn enligt 7 kap. föreskrifterna till skogsvårdslagen bedöms som störst för skyddszoner, hänsynskrävande biotoper och kulturmiljöer, eftersom hänsynsuppföljningen fortfarande visar på brister som kan innebära betydande negativ miljöpåverkan. Det finns även behov av att skriva vägledningar och förelägganden om transporter över vattendrag.

Det finns behov av att informera om lagstiftningens krav i ca 70 fall årligen. Det är svårt att avgöra vilka krav som det finns störst behov av att informera om; avverkningsålder, ransonering eller åtgärder mot skadliga insekter.

Region Mitt

För regionen uppskattas behovet av vägledning om återväxtåtgärder till nästan 275 vägledningar årligen, vilket motsvarar en areal på ca 520 ha. Behovet skiljer sig dock mycket mellan olika distrikt, beroende på skogstillståndet och vilka erfarenheter man har av att arbeta med vägledningar. Det finns behov av att avsyna ca 400 vägledningar under 2017. Arbetssättet att begära in handlingar i stället för att göra fältbesök bör prioriteras. Möjligheten att skriva föreläggande direkt bör utnyttjas i större utsträckning, eftersom effekten i skogen då kommer tidigare. Behovet av förelägganden om återväxtåtgärder uppskattas till ca 135 beslut, vilket motsvarar en areal på knappt 400 ha. Under 2017 finns behov av att avsyna ca 165 förelägganden.

Behovet av att skriva vägledningar om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen uppskattas till ca 615 stycken per år. Drygt 260 vägledningar bör avsynas under 2017. Bland objekt för avsyning prioriteras de ärenden där man kan gå vidare med att förelägga om återställande av skada. I stället för vägledningar bör förbud prioriteras. Behovet av förelägganden och förbud om miljöhänsyn enligt 7 kap. föreskrifterna till skogsvårdslagen uppskattas till ca 210 beslut per år. Avsyning bör ske av samtliga. Behovet av att skriva vägledningar, förelägganden och förbud bedöms som störst för hänsynskrävande biotoper och kulturmiljöer.

Endast ett distrikt i regionen berörs av 31 § skogsvårdslagen, hänsyn till rennäringsringen. Det uppskattas att fyra vägledningar och inga förelägganden eller förbud behöver skrivas initialt. De vägledningar som skrivs bör avsynas. I samma distrikt finns också fjällnära skog. Antalet tillstånd till avverkning i fjällnära skog som behöver avsynas under 2017 uppskattas till fyra stycken.

Det finns behov av att informera om lagstiftningens krav om avverkningssålder, ransonering och åtgärder mot skadliga insekter i knappt 15 fall årligen. Det är inte prioriterat att informera i förebyggande syfte, utan att agera på inkomna ärenden.

Region Nord

Behovet av att skriva vägledningar om återväxtåtgärder är relativt högt, men inriktningen framöver ska vara att i normalfallet arbeta med förelägganden i stället för med vägledningar. Behovet av vägledningar uppskattas till 365 stycken per år, vilket motsvarar en areal på 2 130 ha. Antalet vägledningar som bör avsynas uppskattas till 535 stycken under 2017, eftersom det finns många påbörjade ärenden som bör avslutas. Behovet kommer därefter att minska, eftersom färre vägledningar kommer att skrivas. Behovet av förelägganden om återväxtåtgärder uppskattas till knappt 130 beslut, vilket motsvarar en areal på drygt 750 ha. Under 2017 beräknas drygt 340 förelägganden behöva avsynas.

För regionen uppskattas behovet av att skriva vägledningar om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen till drygt 460 vägledningar per år. Under 2017 bör 135 vägledningar avsynas. Avsyning bör bara prioriteras i ärenden där det finns möjlighet att kräva återställande av skada. Behovet av förelägganden och förbud om miljöhänsyn enligt 7 kap. föreskrifterna till skogsvårdslagen uppskattas

till 165 stycken per år, varav alla ska avsynas. Behovet av att skriva vägledning, förelägganden och förbud bedöms som störst för hänsynskrävande biotoper. Stora behov finns också för skyddszoner, transporter över vattendrag och kulturmiljöer.

I fjällnära skog krävs tillstånd till avverkning och i tillståndsbesluten villkoras hänsyn till rennäringens intressen. Inom fjällnära skog finns därför inget behov av vägledning om hänsyn till rennäringen. Antalet vägledning som behöver skrivas om hänsyn till rennäringen uppskattas till knappt 60 stycken årligen utanför fjällnära skog. Ungefär tio vägledning behöver avsynas under 2017. Avsyning av vägledning bör bara prioriteras då det finns möjlighet att kräva återställande. Antalet förelägganden om hänsyn till rennäringen bör öka och uppskattas till knappt 15 beslut per år, varav alla bör avsynas. Antalet tillstånd till avverkning i fjällnära skog som behöver avsynas under 2017 uppskattas till 50 stycken.

Det finns behov av att informera om lagstiftningens krav om avverkningsålder, ransonering och åtgärder mot skadliga insekter i ca 100 fall per år.

Sammanställning av regionernas behov av tillsyn 2017

Tabell 2. Regionernas behov av tillsyn 2017 – skogsvårdslagen

Tillsynsåtgärd	Region Syd (antal)	Region Mitt (antal)	Region Nord (antal)
Vägledning återväxtåtgärder	90	275	365
Avsyning vägledning återväxtåtgärder	140	400	535
Förelägganden återväxtåtgärder	30	135	130
Avsyning förelägganden återväxtåtgärder	70	165	340
Avsyning tillstånd ädellöv, fjällnära	50	4	50
Vägledning hänsyn	680	615	460
Avsyning vägledning hänsyn	315	260	135
Beslut hänsyn	100	210	165
Avsyning beslut hänsyn	95	210	170
Vägledning rennäring	-	4	60
Avsyning vägledning rennäring	-	4	10
Beslut rennäring	-	0	15
Avsyning beslut rennäring	-	0	15
Information om lagstiftningens krav	70	15	100

Produktion av och handel med skogsodlingsmaterial

Den tillsyn som hittills har utövats hos plantskolor och företag med planthandel i större skala visar på en relativt god efterlevnad i de delar som kontrollerats. Omfattningen av den avgiftsfinansierade tillsynen såsom den sker i dag bedöms därför kunna ligga kvar på samma nivå som tidigare.

Föreskrifterna (SKSFS 2002:2) om produktion för saluföring, saluföring samt införsel för saluföring av skogsodlingsmaterial och föreskrifterna (SKSFS 1998:2) om avgifter vid handel med skogsodlingsmaterial samt för tillsyn och kontroll av produktion av och handel med skogsodlingsmaterial är för närvarande föremål för utvärdering och revidering. Det går inte att säga om eller hur detta kan komma att

påverka förutsättningarna för tillsynsverksamheten och tillhörande avgifter, och behovsutredningen utgår därför från dagens regler.

Det står däremot klart redan nu att tillsynsverksamheten behöver utvecklas och förstärkas inom nedanstående tre områden.

1. Objektinsynen vid företag i den form den bedrivs i nuläget behöver systematiseras genom utveckling av rutiner och stöd. Dessutom behöver det utredas hur tillsynen ska kunna bedrivas enhetligt och ändamålsenligt och hur tillräckligt med tid ska kunna läggas på uppföljning med hänsyn till det ekonomiska utrymme som systemet med offentlighetsavgifter medger.
2. Skogsstyrelsen behöver lägga resurser på tillsyn av frökällor, till exempel frötäktbestånd, fröplantager och klonarkiv, som godkänts tidigare. En viktig åtgärd är att inhämta uppgifter om frökällornas status så att Skogsstyrelsens register över godkända frökällor kan ajourhållas. Registret innehåller för närvarande närmare 600 poster varav över 200 är fröplantager.
3. Företag utan egen produktion eller egen legoodling och som säljer plantor och planteringstjänster (t.ex. skogsvårdsentreprenörer) har hittills inte prioriterats för tillsyn. Skogsstyrelsen saknar underlag för att kunna bedöma behovet av tillsyn av denna typ av verksamheter och det finns därför ett behov av att undersöka detta. Med ledning av resultatet från en sådan undersökning kan behovet att inkludera denna typ av verksamheter i tillsynsuppdraget bedömas.

Miljöbalken

Region Syd

Behovet av tillsyn av biotopskyddsområden uppskattas till ca 825 objekt per år.

Behovet av att skriva råd om Natura 2000 uppskattas till ca 125 råd per år. Under 2017 bör ungefär 75 råd avsynas, för att kunna följa upp effekten av dem.

Att genomföra samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken är viktigt för att det handlar om åtgärder där det finns stor risk för skador på miljön. I regionen uppskattas antalet samråd årligen till 1 060 stycken. Ett urval av samråden bör följas upp varje år, och behovet uppskattas till drygt 250 stycken. Vidare uppskattas att drygt 30 beslut enligt 12 kap. 6 § miljöbalken kommer att fattas årligen. Dessa beslut kommer att avsynas.

Region Mitt

Behovet av tillsyn av biotopskyddsområden uppskattas till ca 855 objekt per år.

Att skriva råd om Natura 2000 är viktigt eftersom höga naturvärden berörs. Antalet råd uppskattas till ca 100 per år. Av dessa bör drygt hälften avsynas. Avsyning bör främst ske av sådana råd där åtgärden kan leda till stor negativ

miljöpåverkan. Även beslut från länsstyrelsen om skogsbruksåtgärder i Natura 2000-områden bör avsynas.

Behovet av samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken är störst i ärenden som rör höga naturvärden. I regionen uppskattas antalet samråd till knappt 1 040 årligen. Arbetssättet med automatisk bekräftelse kommer att innebära att antalet minskar framöver. Omfattningen av samråd kopplat till artskyddet är dock oviss. Ungefär 120 samråd bör avsynas årligen. Knappt 25 beslut enligt 12 kap. 6 § miljöbalken bör fattas årligen. De skrivs i principiellt viktiga fall, till exempel med anledning av artskyddsförordningen. Dessa planeras att avsynas.

Region Nord

Behovet av tillsyn av biotopskyddsområden uppskattas till ca 360 objekt per år. Behovet bedöms dock öka för varje år.

Behovet av att skriva råd om Natura 2000 bedöms som oförändrat, drygt 400 råd per år. Ungefär 170 råd bör avsynas under 2017, vilket är en ökning av antalet avsyningar.

Behovet av samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken bedöms minska något, eftersom samråd endast kommer att genomföras om Skogsstyrelsen har något att erinra. I regionen uppskattas antalet samråd till ca 740 per år. Ungefär 215 samråd bör avsynas under 2017. Knappt 40 beslut enligt 12 kap. 6 § miljöbalken bör fattas årligen, varav alla bör avsynas. Behovet bedöms dock öka framöver, främst på grund av att fler artskyddsärenden kommer att hanteras.

Sammanställning av regionernas behov av tillsyn 2017

Tabell 3. Regionernas behov av tillsyn 2017 – miljöbalken

Tillsynsåtgärd	Region Syd (antal)	Region Mitt (antal)	Region Nord (antal)
Biotopskyddsområden	825	855	360
Natura 2000-råd	125	100	405
Avsyning av Natura 2000-råd	75	55	170
Samråd 12:6	1060	1040	740
Avsyning av samråd 12:6	255	120	215
Beslut 12:6	30	25	40
Avsyning av beslut 12:6	30	25	40

Systemtillsyn

Efter att drygt hälften av tillsynsbesöken för 2016 har genomförts kan det konstateras att samtliga besökta verksamhetsutövare har förbättringsområden av varierande grad. Därför finns behov av att fortsätta tillsynen under kommande år i ungefär samma omfattning som 2016. Tillsynsbesök hos 25 verksamhetsutövare per år bedöms vara en lämplig nivå.

Framöver finns dock behov att utvidga och till viss del prioritera övriga tillsynsområden, till exempel dikesrensning, skogsgödsling och askåterföring, för att öka

kännedomen om kravet på egenkontroll för alla skogsbruksåtgärder som ska anmälas för samråd.

Lagen om virkesmätning

Som tillsynsmyndighet för lagen om virkesmätning behöver Skogsstyrelsen ha grundkompetens inom området, kapacitet att utföra tillsyn, samt representera myndigheten externt. Skogsstyrelsen deltar bland annat i branschorganen VMK-nämnden (Virkesmätningsskontrollnämnden) och Kontrollkommissionen.

Med den nya lagstiftningen har Skogsstyrelsen infört ett nytt arbetssätt med både objekt-tillsyn för en mätplats och tillsyn av verksamhetsutövarens egenkontroll. Det innebär en mer aktiv tillsyn som är inriktad på revision och kommer att kräva mer resurser än vad som lagts på virkesmätningen under de senaste åren. Tillsynsbesöket genomförs av två personer, men tillsynsbesöket utgör ändå en liten del av tidsåtgången jämfört med för- och efterarbetet. Erfarenhetstal visar att ett tillsynsbesök tar ca tio dagsverken i anspråk.

Behovet av tillsynsbesök bedöms vara minst 60 besök per år för att tillsynen inom rimlig tid ska omfatta verksamheten på de mätplatser som Skogsstyrelsen känner till, se tabell nedan.

Tabell 4. Behov av tillsynsbesök uppdelat efter olika typer av mätplatser – virkesmätningsslagen

	Totalt antal platser	Tillsynsbesök per år	Antal år för att besöka alla platser
Fjärrvärmenät	450	30	15
Terminaler och massabruk	250 + 40	20	15
Sågverk	160	10	16
Summa	900	60	

Timmerförordningen

Timmerförordningen är en relativt ny EU-förordning, som började tillämpas i Sverige den 1 augusti 2014, när lagen om handel med timmer och trävaror trädde i kraft. Kontrollverksamhet har därför bedrivits i knappt två år. Under den första kontrollperioden, som sträckte sig från den 1 augusti 2014 till den 31 december 2015, blev resultatet att närmare hälften av de 65 kontrollerade verksamhetsutövarna fick förelägganden. Endast två av företagen kunde godkännas direkt, alltså utan att begäran om komplettering eller föreläggande behövde skickas.

Resultatet visar på en bristande kunskap om timmerförordningen hos verksamhetsutövarna. Av de 32 företag som fick förelägganden saknades system för tillbörlig aktsamhet hos nästan hälften av dem. Hos de övriga företagen var det antingen handlingar eller riskbedömning som saknades, eller en kombination, där både insamlingen av handlingar och riskbedömningen var bristfällig.

Vid årsskiftet 2016 kommer 105 verksamhetsutövare att ha kontrollerats av de knappt 5 000 svenska företag som berörs av timmerförordningen. Kunskaperna om förordningen är fortfarande bristfälliga och behovet av tillsyn är fortsatt stort.

Kontrollerna av importerande och virkesköpande företag som inte tidigare har kontrollerats bör fortsätta, med fokus på olika branscher där risken anses hög för att produkterna kan innehålla virke från illegal avverkning. Dessutom bör dokumentära återkontroller av företag som har kontrollerats genomföras för att säkerställa att de fortfarande uppfyller kraven i timmerförordningen. Handlingar kan då begäras in via e-post.

Under perioden bör provtagning för analys av trädart prövas som en del av kontrollen. Provtagning bör i första hand göras av produkter med komplexa leveranskedjor och vid misstanke om att uppgiven trädart inte är korrekt.

Det är också viktigt att fortsätta arbetet med att informera om timmerförordningen och dess krav för att öka kunskapen hos verksamhetsutövarna. Arbetet inom EU för att få till stånd en jämnare implementering av timmerförordningen bör även fortsatt prioriteras.

Prioriterad tillsyn 2017–2019

Distrikten har föreslagit vad som ska prioriteras när det gäller den objektsvisa tillsynen enligt skogsvårdslagen och miljöbalken för åren 2017–2019. För att ange prioritet används siffrorna 0 till 4. Siffran 0 innebär att tillsyn inom området inte bör prioriteras och 4 att tillsynen inte kan prioriteras bort. Exempel på prioritet 4 är avsyning av förelägganden och förbud som är obligatoriskt. Med siffran 1 avses låg prioritet, med 2 avses medelhög prioritet och med 3 avses hög prioritet.

Regionerna har därefter sammanställt distriktens prioriteringar. Dessa underlag finns i bilagorna 3-5. Nedan sammanfattas regionernas och tillsynsenhetens prioriteringar. Därefter beskrivs vilka prioriteringar som bör göras inom de andra tillsynsområdena; produktion av och handel med skogsodlingsmaterial, systemtillsyn enligt miljöbalken, tillsyn enligt lagen om virkesmätning och tillsyn enligt timmerförordningen.

Tillsyn enligt skogsvårdslagen

Region Syd

Inom regionen har distrikten prioriterat att skriva vägledningar om återväxtåtgärder olika. Vissa har ansett att det bör ges låg prioritet och vissa hög prioritet. Detta beror främst på att resultaten från inventerade föryngringar ser olika ut för olika distrikt. Regionen har valt att prioritera vägledningar om återväxtåtgärder lågt (prioritet 1). Avsyning av vägledningar om återväxtåtgärder bör däremot prioriteras högt (prioritet 3).

Distrikten har även prioriterat olika när det gäller att skriva förelägganden om återväxtåtgärder, mellan prioritet 1 och 4. Regionen har valt att prioritera förelägganden högre än vägledningar (prioritet 3). Man vill utnyttja möjligheten att skriva föreläggande utan att det har föregåtts av vägledning. Att avsyna tillstånd till avverkning i ädellövskog prioriteras medelhögt (prioritet 2).

Vägledningar om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen prioriteras högt (prioritet 3). Avsyningar av vägledningarna ges medelhög prioritet (prioritet 2), eftersom det ofta inte går att påverka resultaten i skogen i efterhand. Att skriva förelägganden och förbud om hänsyn prioriteras högt (prioritet 3). Det anses viktigt för att tydliggöra lagstiftningens krav. Avsyning av förelägganden och förbud är obligatoriskt enligt Skogsstyrelsens rutiner (prioritet 4).

Vägledningar och beslut om skyddszoner, hänsynskrävande biotoper, transport över vattendrag och kulturmiljöer bör ges hög prioritet (prioritet 3). Medelhög prioritet (prioritet 2) bör ges till skogliga impediment och upplevelsevärden, eftersom de bedöms ha låg risk för negativ påverkan på miljön.

Information om lagstiftningens krav när det gäller avverkningssålder, ransonering och åtgärder mot skadliga insekter ges medelhög prioritet (prioritet 2). Det är dock svårt att ange prioritet, eftersom det styrs av när behov uppkommer.

Region Mitt

I regionen prioriteras arbetet med vägledning om återväxtåtgärder lågt (prioritet 1-2), eftersom man vill nyttja möjligheten att skriva förelägganden direkt i större utsträckning. Avsyrning av vägledningarna ges hög prioritet (prioritet 3), eftersom påbörjat arbete bör slutföras. Arbetssättet med att begära in handlingar i stället för att göra fältbesök kommer att prioriteras. Att skriva förelägganden om återväxtåtgärder prioriteras medelhögt (prioritet 2). Alla förelägganden planeras att följas upp i enlighet med Skogsstyrelsens rutiner. Tillstånd till avverkning i fjällnära skog berör endast ett distrikt i regionen. Att avsyna sådana tillstånd prioriteras högt (prioritet 3).

Inom regionen vill fyra av distrikten prioritera vägledning om hänsyn till naturmiljövårdens och kulturmiljövårdens intressen högt (prioritet 3). Eftersom vägledning endast är en rekommendation till markägaren är förelägganden och förbud effektivare som arbetssätt i tillsynsverksamheten. Regionen prioriterar därför ner vägledning (prioritet 1) till förmån för beslut om föreläggande och förbud. Även avsyrning av vägledningarna ges låg prioritet (prioritet 1), eftersom man inte kan driva ärendet vidare om hänsynen är avverkad. Förelägganden och förbud om miljöhänsyn enligt 7 kap. föreskrifterna till skogsvårdslagen ges således fortsatt hög prioritet (prioritet 3). Alla beslut planeras att avsynas (prioritet 4).

De typer av hänsyn som prioriteras högst vad avser vägledning och beslut är kulturmiljöer och hänsynskrävande biotoper (prioritet 3). Skyddszoner och transport över vattendrag ges medelhög prioritet (prioritet 2), upplevelsevärden och skogliga impediment ges låg prioritet (prioritet 1).

Hänsyn till rennäringen berör endast ett distrikt i regionen. Initialt ges vägledning hög prioritet (prioritet 3) och beslut låg prioritet (prioritet 1). Avsyrning bör ske av de vägledning och beslut som skrivs.

Information om lagstiftningens krav när det gäller avverkningsålder, ransonering och åtgärder mot skadliga insekter ges hög prioritet (prioritet 3) när det gäller att reagera på inkomna ärenden och låg prioritet (prioritet 1) när det gäller förebyggande arbete.

Region Nord

Arbetet med att skriva vägledning om återväxtåtgärder prioriteras relativt högt (prioritet 2-3). Avsyrning av vägledningarna ges också hög prioritet (prioritet 3), eftersom det är viktigt att följa upp och avsluta påbörjade ärenden. Inriktningen framöver ska dock vara att arbeta med förelägganden i stället för med vägledning, eftersom effektutvärdering har visat att vägledning har betydligt sämre effekt än förelägganden. Att skriva förelägganden ges således mycket hög prioritet (prioritet 3-4). Alla förelägganden ska avsynas. Att avsyna tillstånd till avverkning i fjällnära skog prioriteras högt (prioritet 3).

Att skriva vägledning om hänsyn till naturmiljövårdens och kulturmiljövårdens intressen prioriteras lågt (prioritet 1). Många av distrikten anser dock att vägledningarna bör prioriteras högre. Även avsyrning av vägledningarna prioriteras

mycket lågt (prioritet 0-1), eftersom det i de flesta fall inte är möjligt att driva ärenden vidare efter avsyningen. I stället prioriteras förelägganden och förbud och avsyning av dessa mycket högt (prioritet 4). Objekt med hänsynskrävande biotoper prioriteras mycket högt (prioritet 4) och objekt med skyddszoner, kulturmiljöer och transport över vattendrag prioriteras högt (prioritet 3). Låg prioritet (prioritet 1) ges till skogliga impediment och upplevelsevärden.

Arbetet med vägledning om hänsyn till rennäringen prioriteras högt (prioritet 3). Däremot prioriteras avsyning av vägledningarna relativt lågt (prioritet 1 2), eftersom det inte finns möjlighet att driva ärendena vidare efter avsyningen. Arbetet med förelägganden och förbud och avsyning av dessa prioriteras mycket högt (prioritet 4). Man vill öka antalet beslut eftersom det bedömda behovet är stort och man vill arbeta med skarpare tillsyn.

Att skicka information om lagstiftningens krav när det gäller avverkningsålder, ransonering och åtgärder mot skadliga insekter prioriteras högt i de fall behov finns (prioritet 3).

Sammanställning av regionernas prioriteringar

Tabell 5. Regionernas prioriteringar – skogsvårdslagen

Tillsynsåtgärd	Låg prioritet (1)	Medelhög prioritet (2)	Hög prioritet (3)	Mycket hög prioritet (4)
Vägledning återväxtåtgärder	S M ³	N ⁴		
Avsyning vägledning återväxtåtgärder			S M N	
Förelägganden återväxtåtgärder		M	S N ⁵	
Avsyning förelägganden återväxtåtgärder				S M N
Avsyning tillstånd ädellöv, fjällnära		S	M N	
Vägledning hänsyn	M N		S	
Avsyning vägledning hänsyn	M N	S		
Beslut hänsyn			S M	N
Avsyning beslut hänsyn				S M N
Vägledning rennäring			M ⁶ N	
Avsyning vägledning rennäring	N ⁷			M
Beslut rennäring	M			N
Avsyning beslut rennäring				M N
Information om lagstiftningens krav		S	M N	

S = Region Syd, M = Region Mitt, N = Region Nord

Tillsynsenhetens bedömning av regionernas prioriteringar

Tillsynsenheten anser att regionernas prioriteringar vad gäller återväxtåtgärder är rimliga. Regionerna vill prioritera förelägganden framför vägledning, vilket bör leda till att åtgärderna vidtas snabbare. Tillsynsenheten delar denna uppfattning, men anser att vägledning fortfarande kan vara ett bra arbetssätt i vissa ärenden. Att avsyna vägledning prioriterar alla regioner högt, vilket är bra eftersom det är

³ Region Mitt har angett prioritet 1-2

⁴ Region Nord har angett prioritet 2-3

⁵ Region Nord har angett prioritet 3-4

⁶ Endast ett distrikt i region Mitt är berört

⁷ Region Nord har angett prioritet 1-2

viktigt att följa upp vägledningarna för att bedöma om man ska gå vidare med ett föreläggande. Arbetssättet med att begära in handlingar för att avsyna vägledningar om återväxtåtgärder bör prioriteras, eftersom det har visat sig vara kostnadseffektivt.

Tillsynsenheten anser vidare att regionernas prioriteringar vad gäller avsyning av tillstånd för avverkning i ädellövskog och i fjällnära skog är rimliga.

I fråga om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen prioriterar region Mitt och region Nord beslut framför vägledningar, medan region Syd prioriterar beslut och vägledningar lika högt. Tillsynsenheten menar att det är bra att prioritera besluten högt, medan vägledningar bör prioriteras medelhögt (prioritet 2). Avsyning av vägledningar om miljöhänsyn bör prioriteras lågt (prioritet 1), eftersom det i många fall inte är möjligt att driva ärendet vidare efter avsyningen. En viss del av vägledningarna bör dock avsynas för att man ska få en uppfattning om i vilken utsträckning de följs.

Tillsynsenheten anser att det måste till en ambitionshöjning både när det gäller vägledningar och beslut om hänsyn till rennäringens intressen. Både region Mitt och region Nord prioriterar vägledningar högt. När det gäller avsyning av vägledningar skiljer det sig däremot åt. Region Nord prioriterar avsyning lågt och region Mitt prioriterar avsyningen mycket högt. Detta kan förklaras av antalet vägledningar som det finns behov av att skriva i respektive region. Region Mitt, där endast ett av distrikten berörs av renskötselområdet, har angivit att fyra vägledningar ska skrivas och region Nord att 60 vägledningar ska skrivas under 2017. Utifrån de olika förutsättningarna anser tillsynsenheten att regionernas prioriteringar är rimliga.

Regionerna prioriterar även beslut om hänsyn till rennäringens intressen mycket olika. Region Mitt har satt låg prioritet och angett att man inte kommer att skriva några beslut under 2017, medan region Nord har satt mycket hög prioritet och angett att man tänker skriva 15 beslut under 2017. Mot bakgrund av att vägledningar har visat sig fungera bra i det enda distrikt i region Mitt som berörs av rennäring har tillsynsenheten inga synpunkter på upplägget.

Information om lagstiftningens krav har prioriterats högt av region Mitt och region Nord (prioritet 3) och medelhögt av region Syd (prioritet 2). Tillsynsenheten anser att det bör prioriteras medelhögt (prioritet 2).

Produktion av och handel med skogsodlingsmaterial

Den avgiftsfinansierade tillsynsverksamheten prioriteras tills vidare på samma sätt som i dag. Behovet av tillsyn och stöd till tillsynen enligt ovanstående specifikation (stycket under Behov av tillsyn 2017–2019) prioriteras olika under åren 2017–2019. Område 1 (utveckling av befintlig tillsyn) och område 3 (behovsanalys små företag) bör utföras under 2017. Område 2 (tillsyn av frökällor) är omfattande och bedöms kunna avslutas under 2019.

Tillsyn enligt miljöbalken

Region Syd

Tillsyn av biotopskyddsområden ges hög prioritet (prioritet 3). Några av distrikten ser tillsynen av biotopskyddsområden som obligatoriskt (prioritet 4), med hänvisning till gällande rutiner inom tillsynsområdet.

Att skriva råd om Natura 2000 prioriteras högt (prioritet 3). Det är viktigt att ge råd om den hänsyn som krävs för att undvika negativ påverkan. Avsyning av råden prioriteras också högt (prioritet 3) för att kunna följa upp vilken effekt rådet har haft.

Att genomföra samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken ges hög prioritet (prioritet 3). Detta gäller alla samrådspliktiga åtgärder, eftersom det handlar om åtgärder som kan komma att skada eller påverka naturmiljön i stor utsträckning. Avsyning av samråd prioriteras medelhögt (prioritet 2). Även om man inte kan påverka ärendet i efterhand bör ett urval av samråden följas upp för att bedöma effekten av samrådet. Att fatta beslut enligt miljöbalken 12 kap. 6 § prioriteras högt (prioritet 3). Alla beslut ska avsynas (prioritet 4).

Region Mitt

Tillsyn av biotopskyddsområden, ges högsta prioritet (prioritet 4) med hänvisning till gällande rutiner inom tillsynsområdet.

Att skriva råd om Natura 2000 prioriteras högt (prioritet 3). Avsyning av Natura 2000-råd prioriteras däremot lågt (prioritet 1). De råd som kan leda till stor negativ miljöpåverkan om de inte följs prioriteras för avsyning. Att avsyna länsstyrelsens beslut om Natura 2000 ges högsta prioritet (prioritet 4).

Att genomföra samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken prioriteras olika beroende på vilken skogsbruksåtgärd samrådet avser. Högst prioriteras dikesrensning, skogsbilvägar, artskydd och åtgärder i områden med mycket höga naturvärden (prioritet 3). Medelhög prioritet (prioritet 2) ges till askåterföring, basvägar, traktörvägar, skogsgödsling och stubbskörd. Annan skogsbruksåtgärd är en marginell företeelse på regionen och prioriteras därför lågt (prioritet 1). Avsyning av samråd prioriteras medelhögt (prioritet 2). De samråd som bör avsynas i första hand är de som berör hänsynskrävande biotoper och kulturmiljöer. Beslut om samrådspliktiga åtgärder prioriteras högt (prioritet 3), även om de endast skrivs i enstaka principiellt viktiga fall. Avsyning av besluten är obligatoriskt (prioritet 4).

Region Nord

Tillsyn av biotopskyddsområden prioriteras mycket högt (prioritet 3-4).

Att skriva råd om Natura 2000 prioriteras högt (prioritet 3). Avsyning av Natura 2000-råd prioriteras också högt (prioritet 3), eftersom det finns möjlighet att driva vissa ärenden vidare.

Att genomföra samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken prioriteras högt (prioritet 3). Samråd om åtgärder i områden med mycket höga naturvärden prioriteras allra högst (prioritet 4). Hög prioritet (prioritet 3) ges till askåterföring, basvägar, skogsbilvägar, skogsgödsling och andra skogsbruksåtgärder. Medelhög prioritet (prioritet 2) ges till dikesrensning, stubbskörd och traktorvägar. Avsyring av samråd prioriteras lågt (prioritet 1), eftersom det sällan är möjligt att gå vidare med ärenden där samråden inte har följts. Beslut om samrådspliktiga åtgärder prioriteras mycket högt, precis som avsyringen av besluten (prioritet 4).

Sammanställning av regionernas prioriteringar

Tabell 6. Regionernas prioriteringar – miljöbalken

Tillsynsåtgärd	Låg prioritet (1)	Medelhög prioritet (2)	Hög prioritet (3)	Mycket hög prioritet (4)
Biotopskyddsområden			S N ⁸	M
Natura 2000-råd			S M N	
Avsyring Natura 2000-råd	M		S N	
Avsyring länsstyrelsens Natura 2000-beslut				M
Samråd 12:6			S M N	
Avsyring samråd 12:6	N	S M		
Beslut 12:6			S M	N
Avsyring beslut 12:6				S M N

S = Region Syd, M = Region Mitt, N = Region Nord

Tillsynsenhetens bedömning av regionernas prioriteringar

Tillsynsenheten anser, efter samråd med Enheten för områdesskydd och ekonomiska stöd, att regionernas prioriteringar vad gäller tillsyn av biotopskyddsområden är rimliga utifrån Skogsstyrelsens rutiner. Regelbunden tillsyn borgar för god förvaltning av formellt skyddade områden. Prioriteringsnivå styrks därtill av att de senaste årens arbete visat på en hög frekvens bristande gränsmarkeringar, och i viss utsträckning även skador på naturmiljön.

Alla regioner har prioriterat att skriva Natura 2000-råd högt (prioritet 3), vilket tillsynsenheten bedömer rimligt. Att avsyna råden har region Syd och region Nord prioriterat högt (prioritet 3), medan region Mitt har prioriterat avsyringen lågt (prioritet 1). Tillsynsenheten anser att avsyringen bör prioriteras något lägre än att skriva råden och förordar därför en medelhög prioritet (prioritet 2). Att avsyna länsstyrelsens beslut om Natura 2000 är däremot obligatoriskt (prioritet 4). Detta har hittills inte gjorts i någon region, främst beroende på att det är ovanligt att länsstyrelserna fattar sådana beslut. Vad Skogsstyrelsen känner till har endast 10-15 beslut fattats som kan vara föremål för avsyring under 2017. Alla dessa finns i region Mitt.

Samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken ges hög prioritet av alla regioner (prioritet 3). Regionerna har dock angett att olika samrådspliktiga åtgärder bör ges olika prioritet, beroende på i vilken grad de kan komma att påverka naturmiljön.

⁸ Region Nord har angett 3-4

Tillsynsenheten håller med om dessa bedömningar. Antalet beslut i samrådsärenden kommer att öka framöver, eftersom det nu har införts krav på beslut i artskyddsärenden.

Avsyrning av samråden har region Nord gett låg prioritet (prioritet 1) och region Mitt och Syd gett medel-hög prioritet (prioritet 2). Tillsynsenheten bedömer att avsyrningen bör ges prioritet 1-2. Beroende på vilken åtgärd som har vidtagits kan det finnas mer eller mindre anledning att avsyna samrådet. Vissa samrådspfiktiga åtgärder, till exempel skogsgödsling och askåterföring, finns ingen anledning alls att avsyna.

Att skriva beslut enligt 12 kap. 6 § miljöbalken prioriteras mycket högt (prioritet 4) av region Nord och högt (prioritet 3) av region Mitt och Syd. Tillsynsenheten bedömer att prioritet 3 är rimligt. Avsikten är att myndigheten framöver ska skriva fler beslut, framför allt i sådana ärenden där miljöpåverkan kan bli stor.

Systemtillsyn

Under 2017 bör Skogsstyrelsen fortsatt prioritera tillsynsområdena skogsbruksåtgärder i områden med mycket stor betydelse för flora och fauna, anläggande av skogsbilväg och traktorväg samt anläggande av basvägar.

Under 2018 bör tillsynen utvidgas till att även omfatta dikesrensning. Dikesrensning är en verksamhet som är relativt stor. Under 2014 kom 1 030 samråd in till Skogsstyrelsen. Åtgärden är vanligast i södra Sverige men förekommer även i andra delar av landet. Vid tillsynsbesöken kan skogsbilvägar och traktorvägar prioriteras ner för att skapa utrymme för granskning av dikesrensning. Tillsynen av områden med mycket stor betydelse för flora och fauna samt basvägar bör dock fortsätta att prioriteras.

Under 2019 bör tillsynen även omfatta skogsgödsling och askåterföring. Skogsgödsling förekommer i norra och mellersta Sverige. Även om inte antalet samråd som kommer in till Skogsstyrelsen är högt, under 2014 kom 153 anmälningar om samråd in, så berör dessa anmälningar stora arealer skogsmark. Askåterföring sker nästan enbart i södra Sverige.

Tillsyn enligt lagen om virkesmätning

Under 2017 prioriteras tillsyn av mätmetoder för att mäta primärt skogsbränsle. Skogsbränsle mäts både vid fjärrvärmeverk och vid terminaler. Även tillsyn av stockmätning och andra skyldigheter bör genomföras. Behovet av tillsynsbesök bedöms vara minst 60 besök per år för att Skogsstyrelsen inom rimlig tid ska ha utfört tillsyn på de mätplatser som myndigheten känner till.

Under 2018–2019 prioriteras tillsyn av mätmetoder som används vid mätning av timmer, massaved och primärt skogsbränsle. Även tillsyn av andra skyldigheter kan komma att genomföras.

Mätningen av primärt skogsbränsle och lövtimmer har inte varit reglerad innan den nu gällande lagen om virkesmätning trädde i kraft den 1 mars 2015. Mät-

metoder, virkessortiment och verksamhetsutövare som inte kontrollerats tidigare utgör sannolikt en högre risk för att lagstiftningens krav inte följs. Mätmetoder som används för att mäta primärt skogsbränsle och lövtimmer, samt även utförandet av mätningen kommer därför att prioriteras i tillsynen under de närmaste tre åren. Prioriteringen utesluter inte att annan mätning och andra skyldigheter också granskas.

Verksamhetsutövare som har en omfattande verksamhet kommer att prioriteras i tillsynen, eftersom de har en stor påverkan på den totala virkesmätningen i Sverige. Verksamhetsutövare som tidigare inte omfattats av bestämmelser om virkesmätning kommer också att prioriteras i tillsynen, eftersom deras kunskaper om lagstiftningen troligtvis är lägre. Prioriteringen utesluter inte att även andra verksamhetsutövare kan komma att granskas.

Tabell 7. Prioritering av tillsynsområden 2017–2019

	2017	2018	2019
Mätmetoder för primärt skogsbränsle	x	x	x
Mätmetoder timmer och massaved		x	x
Övriga stickprovskontroller	x	x	x

Tillsyn enligt timmerförordningen

Under åren 2017–2019 bör fokus fortsatt vara på importörer av virke och trävaror. Kontroller av svenska virkesköpande företag bör fortsätta i ungefär samma omfattning som tidigare. Detta innebär att Skogsstyrelsen årligen bör kontrollera 35–40 importörer och 5–10 virkesköpande företag. Kontroll av övervakningsorganisationer kommer under de kommande åren fortsatt vara en marginell verksamhet.

Timmerförordningen är en relativt ny lagstiftning och formerna för tillsynen håller fortfarande på att utarbetas. Under de kommande åren kommer arbetssätten behöva utvecklas ytterligare för att tillsynen ska bli så effektiv som möjligt. Skogsstyrelsen behöver öka sin kunskap om handeln med virke och trävaror samt berörda verksamhetsutövare för att kunna prioritera rätt i det operativa tillsynsarbetet.

Uppskattat resursbehov 2017–2019

Nedan redovisas det uppskattade resursbehovet per år, både tidsåtgång (mätt i årsarbetskrafter) och kostnader (mätt i kronor).

Tidsåtgång

Objekt tillsyn skogsvårdslagen och miljöbalken

I ett delprojekt till projektet ”Handlingsplan för effektivare och enhetligare lagtillsyn” 2011 utreddes arbetssätt och kostnader. I projektet bedömdes tidsåtgång per aktivitet, enligt tabellen nedan. Att skriva information om lagstiftningens krav och att genomföra tillsyn av biotopskyddsområden fanns inte med i utredningen, utan har tidsatts nu.

Tabell 8. Tidsåtgång per tillsynsaktivitet – skogsvårdslagen och miljöbalken

Tillsynsaktivitet	Tidsåtgång (timmar)
Fältbesök före avverkning	4
Fältbesök efter avverkning (avsyn)	3
Skriva vägledning	2
Skriva beslut	8
Skriva information om lagstiftningens krav	2
Tillsyn av biotopskyddsområde	5
Skriva Natura 2000-råd	1
Genomföra samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken	2

Eftersom ovan redovisade tidsuppskattningar är de enda som finns att tillgå har dessa använts för att beräkna tidsåtgången av regionernas bedömda behov. I beräkningarna har det antagits att man alltid gör fältbesök innan man skriver beslut och innan man skriver vägledning om återväxtåtgärder. Innan man skriver vägledning om hänsyn till naturmiljövårdens, kulturmiljövårdens och rennäringens intressen samt genomför samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken har det antagits att man gör fältbesök i 80 procent av fallen.

Beräkningarna som har gjorts utifrån regionernas bedömda behov av objekt tillsyn enligt skogsvårdslagen och miljöbalken visar att det går åt drygt 38 årsarbetskrafter till denna tillsyn, se bilaga 6. Under 2015 redovisades tid motsvarande nästan 48 årsarbetskrafter på de aktuella verksamhetskoderna (19207, tillsyn före skogsbruksåtgärd och 19208, tillsyn efter skogsbruksåtgärd).

Eftersom de behov regionerna har beskrivit ovan innebär en utökning av tillsynsinsatserna jämfört med 2015 borde även antalet årsarbetskrafter vara högre 2017, men i stället är det lägre. Det kan bero på att den tidsuppskattning som gjordes 2011 inte helt återspeglar den tid som faktiskt läggs på de olika tillsynsaktiviteterna. Det kan också vara så att mycket ospecificerad tid redovisas på dessa verksamhetskonton.

En annan orsak kan vara att många personer arbetar med denna tillsyn i organisationen. Under 2015 redovisade 452 personer tid på dessa verksamhetskonton. Det

innebär att en person arbetar ungefär 10 procent med tillsyn i genomsnitt. Ju mindre tid man arbetar med ett område desto lägre blir effektiviteten eftersom ställtiderna ökar.

Utöver de personer som arbetar operativt med tillsyn enligt skogsvårdslagen och miljöbalken på distrikten arbetar personer på tillsynsenheten med stöd till tillsynsarbetet på olika sätt.

Tillsyn över frö- och plantproduktion och handel

Tillsynen, som finansieras genom offentligrättsliga avgifter, utförs av tre regionala handläggare med totalt tolv dagars inlån per år till tillsynsenheten. Stöd till och administration kring tillsynen uppgår till tre dagar per år, som finansieras av samma avgifter. Utifrån storleken på de avgifter som kommer in årligen bedöms resurserna ligga kvar på samma nivå 2017–2019, om inte den pågående översynen av föreskrifterna leder till andra förutsättningar.

Det är oklart om de offentligrättsliga avgifterna som betalas in av registrerade företag kan eller får användas för de prioriterade områdena av tillsyn och stöd till tillsynen som anges nedan. De avgifter som beräknas komma in under åren 2017–2019 med dagen avgiftssystem bedöms inte räcka för att täcka dessa insatser, varför ett tillskott av resurser behövs enligt nedan.

Område 1 (utveckling av befintlig tillsyn) bedöms behöva resurser motsvarande 15 dagar under 2017. Område 2 (tillsyn av frökällor) bedöms behöva resurser motsvarande 15 dagar per år under 2017–2019. Område 3 (behovsanalys små företag) bedöms behöva resurser motsvarande 15 dagar under 2017.

Arbetet med tillsyn över frö- och plantproduktion och handel tar således ca 0,3 årsarbetskraft i anspråk.

Systemtillsyn miljöbalken

Arbetet med systemtillsyn enligt miljöbalken tar ca 230 dagar i anspråk per år. Genomförandet av 25 tillsynsbesök kräver ca 150 dagar. Därutöver behövs ca 80 dagar för till exempel planering och uppföljning, kommunikation och kompetensutveckling.

Det innebär att arbetet med systemtillsyn enligt miljöbalken tar ca 1,1 årsarbetskrafter i anspråk.

Tillsyn enligt lagen om virkesmätning

Arbetet med tillsyn enligt lagen om virkesmätning tar årligen ca 700 dagar i anspråk. Det behövs 100 dagar för övergripande arbete med information, arbete med rutiner, VMK-nämnd och Kontrollkommission. Att genomföra 60 tillsynsbesök per år med en genomsnittlig tidsåtgång på 10 dagar per tillsynsbesök blir 600 dagsverken per år under 2017–2019.

Arbetet med tillsyn enligt lagen om virkesmätning tar således ca 3,3 årsarbetskrafter i anspråk.

Tillsyn enligt timmerförordningen

Arbetet med timmerförordningen tar ca 2,5 årsarbetskrafter i anspråk.

Kostnader

Objektillsyn skogsvårdslagen och miljöbalken

Under 2015 uppgick lönekostnaderna för objektillsyn skogsvårdslagen och miljöbalken till 27,3 miljoner kronor. Det motsvarade 47,9 årsarbetskrafter. Om tidsåtgången i stället skulle vara 38,2 årsarbetskrafter innebär det en kostnad på ca 21,8 miljoner kronor.

Under 2015 uppgick de övriga kostnaderna för denna tillsyn till 3,4 miljoner kronor. Mot bakgrund av ovan nämnda problem med att beräkna årsarbetskrafter inom området finns det heller ingen möjlighet att räkna på de övriga kostnaderna. De övriga kostnaderna under 2017–2019 antas därför årligen uppgå till samma belopp som under 2015.

Tillsyn över frö- och plantproduktion och handel

Lönekostnaderna för tillsynen över frö- och plantproduktion och handel uppgår till ca 290 000 kronor under 2017.

Kostnader för resor i samband med avgiftsfinansierade tillsynsbesök beräknas till ca 12 000 kronor per år. Resor i samband med tillsyn av frökällor bedöms kosta ca 10 000 kronor per år.

Systemtillsyn miljöbalken

Lönekostnader för systemtillsyn enligt miljöbalken uppgår under 2017 till ca 840 000 kronor.

Kostnaden för resor och logi i samband med tillsynsbesök, kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte mellan kontrollanterna uppskattas till ca 200 000 kronor per år.

Tillsyn enligt lagen om virkesmätning

Lönekostnader för tillsyn enligt lagen om virkesmätning uppgår under 2017 till ca 2,3 miljoner kronor.

Kostnader för resor och logi i samband med tillsynsbesök beräknas till 300 000 kronor per år. Övriga kostnader för Kontrollkommission, VMK-nämnd, kompetensutveckling och mätredskap beräknas till 110 000 kronor per år. Anpassning av Navet för att kunna registrera tillsynsärenden och ge möjlighet till digital arkivering och framtagande av statistik har inte genomförts under 2016. Kostnaden för att anpassa Navet bedöms vara 100 000 kronor, vilket läggs till budgeten för 2017. En utebliven utveckling av Navet skapar merarbete genom diarieföring på papper som motsvarar ett dagsverke per ärende, vilket blir ca 60 dagsverken per år. Totalt uppgår de övriga kostnaderna till 510 000 kronor för 2017.

Tillsyn enligt timmerförordningen

Lönekostnaderna för arbetet med timmerförordningen uppgår årligen till ca 1,5 miljoner kronor.

Kostnader för resor och logi uppskattas till ca 150 000 kronor per år. Därutöver tillkommer kostnader för utbildningar och provtagning av träråvara. Totalt uppskattas behovet till ca 200 000 kronor per år.

Sammanfattning av uppskattat resursbehov per år

Tabell 9. Uppskattat resursbehov per år

Tillsynsområde	Tidsåtgång (årsarbets- krafter)	Kostnader för arbetad tid (kronor)	Övriga kostnader (kronor)
Objektillsyn skogsvårdslagen och miljöbalken	38,2	21 800 000	3 400 000
Frö- och planthandel*	0,3	290 000	22 000
Systemtillsyn miljöbalken	1,1	840 000	200 000
Lagen om virkesmätning	3,3	2 300 000	510 000
Timmerförordningen	2,5	1 500 000	200 000
Summa	45,4	26 730 000	4 332 000

*delvis avgiftsfinansierad verksamhet

Bilagor

1. Instruktioner till Excelarket för kartläggning
2. Inventeringsresultat, stödmaterial för kartläggning
3. Region Syds kartläggning av tillsynsbehovet och prioriteringar
4. Region Mitts kartläggning av tillsynsbehovet och prioriteringar
5. Region Nords kartläggning av tillsynsbehovet och prioriteringar
6. Resursåtgång objektinsyn skogsvårdslagen och miljöbalken

Av Skogsstyrelsen publicerade Rapporter:

- 1988:1 Mallar för ståndortsbonitering; Lathund för 18 län i södra Sverige
- 1991:1 Tätortsnära skogsbruk
- 1992:3 Aktiva Natur- och Kulturvårdande åtgärder i skogsbruket
- 1993:7 Betespräglad äldre bondeskog – från naturvårdssynpunkt
- 1994:5 Historiska kartor – underlag för natur- och kulturmiljövård i skogen
- 1995:1 Planering av skogsbrukets hänsyn till vatten i ett avrinningsområde i Gävleborg
- 1995:2 SUMPSKOG – ekologi och skötsel
- 1996:1 Women in Forestry – What is their situation?
- 1996:2 Skogens kvinnor – Hur är läget?
- 1997:2 Naturvårdsutbildning (20 poäng) Hur gick det?
- 1997:5 Miljeu96 Rådgivning. Rapport från utvärdering av miljeurådgivningen
- 1997:6 Effekter av skogsbränsleuttag och askåterföring – en litteraturstudie
- 1997:7 Målgruppsanalys
- 1997:8 Effekter av tungmetallnedfall på skogslevande landsnäckor (with English Summary: The impact on forest land snails by atmospheric deposition of heavy metals)
- 1997:9 GIS-metodik för kartläggning av markförsurning – En pilotstudie i Jönköpings län
- 1998:1 Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) av skogsbränsleuttag, asktillförsel och övrig näringskompensation
- 1998:3 Dalaskog – Pilotprojekt i landskapsanalys
- 1998:4 Användning av satellitdata – hitta avverkad skog och uppskatta lövröjningsbehov
- 1998:5 Baskatjoner och aciditet i svensk skogsmark – tillstånd och förändringar
- 1998:6 Övervakning av biologisk mångfald i det brukade skogslandskapet. With a summary in English: Monitoring of biodiversity in managed forests.
- 1998:7 Marksvampar i kalkbarrskogar och skogsbeten i Gotländska nyckelbiotoper
- 1999:1 Miljökonsekvensbeskrivning av Skogsstyrelsens förslag till åtgärdsprogram för kalkning och vitalisering
- 1999:2 Internationella konventioner och andra instrument som behandlar internationella skogsfrågor
- 2000:1 Samordnade åtgärder mot försurning av mark och vatten – Underlagsdokument till Nationell plan för kalkning av sjöar och vattendrag
- 2000:4 Skogsbruket i den lokala ekonomin
- 2000:5 Aska från biobränsle
- 2000:6 Skogsskadeinventering av bok och ek i Sydsvetige 1999
- 2001:1 Landmolluskfaunans ekologi i sump- och myrskogar i mellersta Norrland, med jämförelser beträffande förhållandena i södra Sverige
- 2001:2 Arealförluster från skogliga avrinningsområden i Västra Götaland
- 2001:3 The proposals for action submitted by the Intergovernmental Panel on Forests (IPF) and the Intergovernmental Forum on Forests (IFF) – in the Swedish context
- 2001:4 Resultat från Skogsstyrelsens ekenkät 2000
- 2001:5 Effekter av kalkning i utströmningsområden med kalkkross 0 - 3 mm
- 2001:6 Biobränslen i Söderhamn
- 2001:7 Entreprenörer i skogsbruket 1993–1998
- 2001:8A Skogspolitisk historia
- 2001:8B Skogspolitiken idag – en beskrivning av den politik och övriga faktorer som påverkar skogen och skogsbruket
- 2001:8C Gröna planer
- 2001:8D Föryngring av skog
- 2001:8E Fornlämningar och kulturmiljöer i skogsmark
- 2001:8G Framtidens skog
- 2001:8H De skogliga aktörerna och skogspolitiken
- 2001:8I Skogsbilvägar
- 2001:8J Skogen sociala värden
- 2001:8K Arbetsmarknadspolitiska åtgärder i skogen
- 2001:8L Skogsvårdsorganisationens uppdragsverksamhet
- 2001:8M Skogsbruk och rennäring
- 2001:8O Skador på skog
- 2001:9 Projekterfarenheter av landskapsanalys i lokal samverkan – (LIFE 96 ENV S 367) Uthålligt skogsbruk byggt på landskapsanalys i lokal samverkan
- 2001:11A Strategier för åtgärder mot markförsurning
- 2001:11B Markförsurningsprocesser
- 2001:11C Effekter på biologisk mångfald av markförsurning och motåtgärder
- 2001:11D Urvalskriterier för bedömning av markförsurning

Av Skogsstyrelsen publicerade Rapporter:

1988:1	Mallar för ståndortsbonitering; Lathund för 18 län i södra Sverige
1991:1	Tätortsnära skogsbruk
1992:3	Aktiva Natur- och Kulturvårdande åtgärder i skogsbruket
1993:7	Betespräglad äldre bondeskog – från naturvårdssynpunkt
1994:5	Historiska kartor – underlag för natur- och kulturmiljövård i skogen
1995:1	Planering av skogsbrukets hänsyn till vatten i ett avrinningsområde i Gävleborg
1995:2	SUMPSKOG – ekologi och skötsel
1996:1	Women in Forestry – What is their situation?
1996:2	Skogens kvinnor – Hur är läget?
1997:2	Naturvårdsutbildning (20 poäng) Hur gick det?
1997:5	Miljeu96 Rådgivning. Rapport från utvärdering av miljeurådgivningen
1997:6	Effekter av skogsbränsleuttag och askåterföring – en litteraturstudie
1997:7	Målgruppsanalys
1997:8	Effekter av tungmetallnedfall på skogslevande landsnäckor (with English Summary: The impact on forest land snails by atmospheric deposition of heavy metals)
1997:9	GIS-metodik för kartläggning av markförsurning – En pilotstudie i Jönköpings län
1998:1	Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) av skogsbränsleuttag, asktillförsel och övrig näringskompensation
1998:3	Dalaskog – Pilotprojekt i landskapsanalys
1998:4	Användning av satellitdata – hitta avverkad skog och uppskatta lövröjningsbehov
1998:5	Baskatjoner och aciditet i svensk skogsmark – tillstånd och förändringar
1998:6	Övervakning av biologisk mångfald i det brukade skogslandskapet. With a summary in English: Monitoring of biodiversity in managed forests.
1998:7	Marksvampar i kalkbarrskogar och skogsbeten i Gotländska nyckelbiotoper
1999:1	Miljökonsekvensbeskrivning av Skogsstyrelsens förslag till åtgärdsprogram för kalkning och vitalisering
1999:2	Internationella konventioner och andra instrument som behandlar internationella skogsfrågor
2000:1	Samordnade åtgärder mot försurning av mark och vatten – Underlagsdokument till Nationell plan för kalkning av sjöar och vattendrag
2000:4	Skogsbruket i den lokala ekonomin
2000:5	Aska från biobränsle
2000:6	Skogsskadeinventering av bok och ek i Sydsvetige 1999
2001:1	Landmolluskfaunans ekologi i sump- och myrskogar i mellersta Norrland, med jämförelser beträffande förhållandena i södra Sverige
2001:2	Arealförluster från skogliga avrinningsområden i Västra Götaland
2001:3	The proposals for action submitted by the Intergovernmental Panel on Forests (IPF) and the Intergovernmental Forum on Forests (IFF) – in the Swedish context
2001:4	Resultat från Skogsstyrelsens ekenkät 2000
2001:5	Effekter av kalkning i utströmningsområden med kalkkross 0 - 3 mm
2001:6	Biobränslen i Söderhamn
2001:7	Entreprenörer i skogsbruket 1993–1998
2001:8A	Skogspolitisk historia
2001:8B	Skogspolitiken idag – en beskrivning av den politik och övriga faktorer som påverkar skogen och skogsbruket
2001:8C	Gröna planer
2001:8D	Föryngring av skog
2001:8E	Fornlämningar och kulturmiljöer i skogsmark
2001:8G	Framtidens skog
2001:8H	De skogliga aktörerna och skogspolitiken
2001:8I	Skogsbilvägar
2001:8J	Skogen sociala värden
2001:8K	Arbetsmarknadspolitiska åtgärder i skogen
2001:8L	Skogsvårdsorganisationens uppdragsverksamhet
2001:8M	Skogsbruk och rennärning
2001:8O	Skador på skog
2001:9	Projekterfarenheter av landskapsanalys i lokal samverkan – (LIFE 96 ENV S 367) Uthålligt skogsbruk byggt på landskapsanalys i lokal samverkan
2001:11A	Strategier för åtgärder mot markförsurning
2001:11B	Markförsurningsprocesser
2001:11C	Effekter på biologisk mångfald av markförsurning och motåtgärder

2001:11D	Urvalskriterier för bedömning av markförurning
2001:11E	Effekter på kvävedynamiken av markförurning och motåtgärder
2001:11F	Effekter på skogsproduktion av markförurning och motåtgärder
2001:11G	Effekter på tungmetallers och cesiums rörlighet av markförurning och motåtgärder
2002:1	Ekskador i Europa
2002:2	Gröna Huset, slutrapport
2002:3	Project experiences of landscape analysis with local participation – (LIFE 96 ENV S 367) Local participation in sustainable forest management based on landscape analysis
2002:4	Landskapsekologisk planering i Söderhamns kommun
2002:5	Miljöriktig vedeldning – Ett informationsprojekt i Söderhamn
2002:6	White backed woodpecker landscapes and new nature reserves
2002:7	ÄBIN Satellit
2002:8	Demonstration of Methods to monitor Sustainable Forestry, Final report Sweden
2002:9	Inventering av frötaätsbestånd av stjärkek, bergesk och rödek under 2001 – Ekdöd, skötsel och naturvård
2002:10	A comparison between National Forest Programmes of some EU-member states
2002:11	Satellitbildsbaserade skattningar av skogliga variabler
2002:12	Skog & Miljö – Miljöbeskrivning av skogsmarken i Söderhamns kommun
2003:1	Övervakning av biologisk mångfald i skogen – En jämförelse av två metoder
2003:2	Fågelfaunan i olika skogsmiljöer – en studie på beståndsnivå
2003:3	Effektivare samråd mellan rennärning och skogsbruk – förbättrad dialog via ett utvecklat samrådsförfarande
2003:4	Projekt Nissadalen – En integrerad strategi för kalkning och askspridning i hela avrinningsområden
2003:5	Projekt Renbruksplan 2000–2002 Slutrapport, – ett planeringsverktyg för samebyarna
2003:6	Att mäta skogens biologiska mångfald – möjligheter och hinder för att följa upp skogspolitikens miljömål i Sverige
2003:7	Vilka botaniska naturvärden finns vid torplämningar i norra Uppland?
2003:8	Kalkgranskogar i Sverige och Norge – förslag till växtsociologisk klassificering
2003:9	Skogsägare på distans – Utvärdering av SVO:s riktade insatser för utbor
2003:10	The EU enlargement in 2004: analysis of the forestry situation and perspectives in relation to the present EU and Sweden
2004:1	Effektuppföljning skogsmarkskalkning tillväxt och trädvitalitet, 1990–2002
2004:2	Skogliga konsekvensanalyser 2003 – SKA 03
2004:3	Natur- och kulturinventeringen i Kronobergs län 1996–2001
2004:4	Naturlig föryngring av tall
2004:5	How Sweden meets the IPF requirements on nfp
2004:6	Synthesis of the model forest concept and its application to Vilhelmina model forest and Barents model forest network
2004:7	Vedlevande arters krav på substrat – sammanställning och analys av 3 600 arter
2004:8	EU-utvidgningen och skogsindustrin – En analys av skogsindustrins betydelse för de nya medlemsländernas ekonomier
2004:10	Om virkesförrådets utveckling och dess påverkan på skogsbrukets lönsamhet under perioden 1980–2002
2004:11	Naturskydd och skogligt genbevarande
2004:12	När vi skogspolitikens mångfaldsmål på artnivå? – Åtgärdsförslag för uppföljning och metodutveckling
2005:1	Access to the forests for disabled people
2005:2	Tillgång till naturen för människor med funktionshinder
2005:3	Besöksstudier i naturområden – en handbok
2005:4	Visitor studies in nature areas – a manual
2005:5	Skogshistoria år från år 1177–2005
2005:6	Vägar till ett effektivare samarbete i den privata tätortsnära skogen
2005:7	Planering för rekreation – Grön skogsbruksplan i privatägd tätortsnära skog
2005:8a-8c	Report from Proceedings of ForestSAT 2005 in Borås May 31 – June 3
2005:9	Sammanställning av stormskador på skog i Sverige under de senaste 210 åren
2005:10	Frivilliga avsättningar – en del i Miljökvalitetsmålet Levande skogar
2005:11	Skogliga sektorsmål – förutsättningar och bakgrundsmaterial
2005:12	Målbilder för det skogliga sektorsmålet – hur går det med bevarandet av biologisk mångfald?
2005:13	Ekonomiska konsekvenser av de skogliga sektorsmålen
2005:14	Tio skogsägares erfarenheter av stormen
2005:15	Uppföljning av skador på fornlämningar och övriga kulturlämningar i skog

2005:16	Mykorrhizasvampar i örtrika granskogar – en metodstudie för att hitta värdefulla miljöer
2005:17	Forskningsseminarium skogsbruk – rennärning 11–12 augusti 2004
2005:18	Klassning av renbete med hjälp av ståndortsboniteringens vegetationstypsindelning
2005:19	Jämförelse av produktionspotential mellan tall, gran och björk på samma ståndort
2006:1	Kalkning och askspridning på skogsmark – redovisning av arealer som ingått i Skogsstyrelsens försöksverksamhet 1989–2003
2006:2	Satellitbildsanalys av skogsbilvägar över våtmarker
2006:3	Myllrande Våtmarker – Förslag till nationell uppföljning av delmålet om byggande av skogsbilvägar över värdefulla våtmarker
2006:4	Granbarkborren – en scenarioanalys för 2006–2009
2006:5	Överensstämmelse anmält och verkligt GROT-uttag?
2006:6	Klimathotet och skogens biologiska mångfald
2006:7	Arenor för hållbart brukande av landskapets alla värden – begreppet Model Forest som ett exempel
2006:8	Analys av riskfaktorer efter stormen Gudrun
2006:9	Stormskadad skog – föryngring, skador och skötsel
2006:10	Miljökonsekvenser för vattenkvalitet, Underlagsrapport inom projektet Stormanalys
2006:11	Miljökonsekvenser för biologisk mångfald – Underlagsrapport inom projekt Stormanalys
2006:12	Ekonomiska och sociala konsekvenser i skogsbruket av stormen Gudrun
2006:13	Hur drabbades enskilda skogsägare av stormen Gudrun – Resultat av en enkätundersökning
2006:14	Riskhantering i skogsbruket
2006:15	Granbarkborrens utnyttjande av vindfällan under första sommaren efter stormen Gudrun – (The spruce bark beetle in wind-felled trees in the first summer following the storm Gudrun)
2006:16	Skogliga sektorsmål i ett internationellt sammanhang
2006:17	Skogen och ekosystemansatsen i Sverige
2006:18	Strategi för hantering av skogliga naturvärden i Norrtälje kommun ("Norrtäljeprojektet")
2006:19	Kantzönens ekologiska roll i skogliga vattendrag – en litteraturöversikt
2006:20	Ägoslag i skogen – Förslag till indelning, begrepp och definitioner för skogsrelaterade ägoslag
2006:21	Regional produktionsanalys – Konsekvenser av olika miljöambitioner i länen Dalarna och Gävleborg
2006:22	Regional skoglig Produktionsanalys – Konsekvenser av olika skötselregimer
2006:23	Biomassaflöden i svensk skogsnärning 2004
2006:24	Trädbränslestatistik i Sverige – en förstudie
2006:25	Tillväxtstudie på Skogsstyrelsens obsytor
2006:26	Regional produktionsanalys – Uppskattning av tillgängligt trädbränsle i Dalarnas och Gävleborgs län
2006:27	Referenshågn som ett verktyg i vilt- och skogsförvaltning
2007:1	Utvärdering av ÄBIN
2007:2	Trädslagets betydelse för markens syra-basstatus – resultat från Ståndortskarteringen
2007:3	Älg- och rådjursstammarnas kostnader och värden
2007:4	Virkesbalanser för år 2004
2007:5	Life Forests for water – summary from the final seminar in Lycksele 22–24 August 2006
2007:6	Renskadorna i plant- och ungskog – en litteraturöversikt och analys av en taxeringsmetod
2007:7	Övervakning och klassificering av skogsvattendrag i enlighet med EU:s ramdirektiv för vatten – exempel från Emån och Öreälven
2007:8	Svenskt skogsbruk möter klimatförändringar
2007:9	Uppföljning av skador på fornlämningar i skogsmark
2007:10	Utgör kvävegödning av skog en risk för Östersjön? Slutsatser från ett seminarium anordnat av Baltic Sea 2020 i samarbete med Skogsstyrelsen
2008:1	Arenas for Sustainable Use of All Values in the Landscape – the Model Forest concept as an example
2008:2	Samhällsekonomisk konsekvensanalys av skogsmarks- och ytvattenkalkning
2008:3	Mercury Loading from forest to surface waters: The effects of forest harvest and liming
2008:4	The impact of liming on ectomycorrhizal fungal communities in coniferous forests in Southern Sweden
2008:5	Långtidseffekter av kalkning på skogsmarkens kol- och kväveförråd
2008:6	Underlag för en nationell strategi för skötsel och skydd av sumpskogar
2008:7	Regionala analyser om kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk
2008:8	Frötäkt och frötäktsområden av gran och tall i Sverige
2008:9	Väglidning vid skogsmarkskalkning
2008:10	Områden som skogsmarkskalkats inom Skogsstyrelsens försöksverksamhet 2005–2007
2008:11	Inventering av ädellövplanteringar på stormhyggen från 1999 i Skåne
2008:12	Aluminiumhalter i skogsbäckar och variationen med avrinningsområdenas egenskaper
2008:13	Åtgärder för ett uthålligt brukande av skogsmarken – resultat från studier finansierade inom Movib
2008:14	Användningen av växtskyddsmedel inom skogsbruket

2008:15	Skogsmarkskalkning
2008:16	Skogsmarkskalkningens effekter på kemin i mark, grundvatten och ytvatten i SKOKAL-områdena 16 år efter behandling
2008:18	Effekter av skogsbruk på rennärningen – en litteraturstudie
2008:19	Hyggesfritt skogsbruk i ädellövskog – En litteratursammanställning
2008:20	Kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk i ädellövskogar – slutrapport för delprojekt Ädellöv
2008:21	Skoglig kontinuitet och historiska kartor – en metodstudie för bokskog
2008:22	Kontinuitetsskogar och Kontinuitetsskogsbruk – Slutrapport för delprojekt Skötsel – hyggesfritt skogsbruk
2008:23	Naturkultur – Utvecklingen i försöksserien de 10 första åren
2008:24	Jämförelse av ekonomi och produktion mellan trakthyggesbruk och blädning i skittad granskog – analyser på beståndsnivå baserade på simulering
2008:25	Skogliga konsekvensanalyser 2008 – SKA–VB 08
2009:1	Åtgärdsplanering i reglerade vattendrag – arbetsgång och åtgärdsförslag i övre Ångermanälven
2009:2	Skog & Historia i Uppland – Gröna Jobb 2004–2008
2009:3	Utvärdering av metoder för kvantifiering av epifytiska hänglavar
2009:4	Kartläggning och Identifiering av kontinuitetsskog
2009:5	Skogsproduktion i stormområdet: Ett underlag för Skogsstyrelsens strategi för uthållig skogsproduktion
2009:6	Ekonomisk beskrivning av konsekvenser i samband med ledningsintrång i skogsmark
2009:7	Avverkning av nyckelbiotoper och objekt med höga naturvärden – en GIS-analys och inventeringsdata från Polytax
2009:8	Produktionsanalys i Gävleborgs län
2009:9	Skogsstyrelsens erfarenheter kring samarbetsnätverk i landskapet
2010:1	Föryngrar – Vårda – Skydda – Underlag för Skogsstyrelsens strategi för hållbar skogsproduktion
2010:2	Effektiv rådgivning – Slutrapport
2010:3	Markägarenkäten. Skogsstyrelsens delrapport för undersökningarna om processen för formellt skydd 2005–2008
2010:4	Landskapsansats för bevarande av skoglig biologisk mångfald – en uppföljning av 1997 års regionala bristanalys, och om behovet av samverkan mellan aktörer
2010:5	Översyn av Skogsstyrelsens virkesmätningföreskrifter – Analys och förslag
2010:6	Polytax 5/7 återväxttaxering: Resultat från 1999–2008
2010:7	Behöver omvandlingstalen mellan m ³ f ub och m ³ sk revideras? – En förstudie
2010:8	Åtgärdsprogram för bevarande av vitryggig hackspett och dess livsmiljöer 2005–2009 – Slutrapport
2010:9	Störningskänslighet hos lavar i barrskogar
2011:1	Polytax 5/7 återväxttaxering: Resultat från 1999–2009
2011:3	Möjligheter att förbättra måluppfyllelse vad gäller miljöhänsyn vid föryngringsavverkning: Rapport efter en analys och rådgivande prioritering av åtgärder
2011:4	Fastighetsavtal – vidareutveckling av modell till flygfärdig produkt, Slutrapport
2011:5	Nedre Ångermanälven och Faxälven – förslag till miljöförbättrande åtgärder
2011:6	Upprättade renbruksplaner – 2005–2010
2011:7	Kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk – Slutrapport för delprojekt naturvärden
2011:8	Utredningsrapport – Långsiktig plan för Skogsstyrelsens inventeringar och uppföljningar
2012:1	Kommunikationsstrategi för Renbruksplan
2012:2	Förstudierapport, dialog och samverkan mellan skogsbruk och rennärning
2012:3	Hänsyn till kulturmiljöer – resultat från P3 2008–2011
2012:4	Kalibrering för samsyn över myndighetsgränserna avseende olika former av dikningsåtgärder i skogsmark
2012:5	Skogsbrukets frivilliga avsättningar
2012:6	Långsiktiga effekter på vattenkemi, öringsbestånd och bottenfauna efter ask- och kalkbehandling i hela avrinningsområden i brukad skogsmark – utvärdering 13 år efter åtgärder mot förurning
2012:7	Nationella skogliga produktionsmål – Uppföljning av 2005 års sektorsmål
2012:8	Kommunikationsstrategi för Renbruksplan – Är det en fungerande modell för samebyarna vid samråd?
2012:9	Ökade risker för skador på skog och åtgärder för att minska riskerna
2012:10	Hänsynsuppföljning – grunder
2012:11	Virkesproduktion och inväxning i skittad skog efter höggallring
2012:12	Tillståndet för skogsgenetiska resurser i Sverige. Rapport till FAO
2013:1	Återväxtstöd efter stormen Gudrun
2013:2	Förändringar i återväxtkvalitet, val av föryngringsmetoder och trädslagsanvändning mellan 1999 och 2012

2013:3	Hänsyn till forn- och kulturlämningar – Resultat från Kulturpolytaxen 2012
2013:4	Hänsynsuppföljning – underlag inför detaljerad kravspecifikation, En delleverans från Dialog om miljöhänsyn
2013:5	Målbilder för god miljöhänsyn – En delleverans från Dialog om miljöhänsyn
2014:1	Effekter av kvävegödsling på skogsmark – Kunskapssammanställning utförd av SLU på begäran av Skogsstyrelsen
2014:2	Renbruksplan – från tanke till verklighet
2014:3	Användning och betydelsen av RenGIS i samrådsprocessen med andra markanvändare
2014:4	Hänsynen till forn- och kulturlämningar – Resultat från Hänsynsuppföljning Kulturmiljöer 2013
2014:5	Förstudie – systemtillsyn och systemdialog
2014:6	Renbruksplankoncept – ett redskap för samhällsplanering
2014:7	Förstudie – Artskydd i skogen – Slutrapport
2015:1	Miljöövervakning på Obsytorna 1984–2013 – Beskrivning, resultat, utvärdering och framtid
2015:2	Skogsmarksgödsling med kväve – Kunskapssammanställning inför Skogsstyrelsens översyn av föreskrifter och allmänna råd om kvävegödsling
2015:3	Vegetativt förökat skogsodlingsmaterial
2015:4	Global framtida efterfrågan på och möjligt utbud av virkesråvara
2015:5	Satellitbildskartering av lämnad miljöhänsyn i skogsbruket – en landskapsansats
2015:6	Lägsta ålder för föryngringsavverkning (LÅF) – en analys av följder av att sänka åldrarna i norra Sverige till samma nivå som i södra Sverige
2015:7	Hänsynen till forn- och kulturlämningar – Resultat från Hänsynsuppföljning Kulturmiljöer 2014
2015:8	Uppföljning av skogliga åtgärder längs vattendrag för att gynna lövträd och lövträdetablering.
2015:9	Ångermanälvprojektet – förslag till miljöförbättrande åtgärder i mellersta Ångermanälven och nedre Fjällsjöälven
2015:10	Skogliga konsekvensanalyser 2015 – SKA
2015:11	Analys av miljöförhållanden i de skogliga konsekvensanalyserna 2015 – SKA 15
2015:12	Effekter av ett förändrat klimat – SKA 15
2015:13	Uppföljning av åtgärder för att skapa funktionella kantzoner mot vattendrag i yngre kulturskogar
2016:01	Uppföljning av biologisk mångfald i skog med höga naturvärden – Metodik och genomförande
2016:02	Effekter av klimatförändringar på skogen och behov av anpassning i skogsbruket
2016:03	Kunskapssammanställning skogsbruk på torvmark
2016:04	Alternativa skogsskötselmetoder i Vildmarksriket – ett pilotprojekt
2016:05	Hänsyn till forn- och kulturlämningar – Resultat från hänsynsuppföljning Kulturmiljöer 2015
2016:06	Uppföljning av miljöhänsyn vid stubbskörd
2016:07	Nulägesbeskrivning om nyckelbiotoper
2016:08	Möjligheter att minska stabilitetsrisker i raviner och slänter vid skogsbruk och exploatering - Genomgång av ansvar vid utförande av skogliga förändringar, ansvar för tillsyn samt ansvar vid inträffad skada

Av Skogsstyrelsen publicerade Meddelanden:

1991:2	Vägplan -90
1991:5	Ekologiska effekter av skogsbränsleuttag
1995:2	Gallringsundersökning 92
1995:3	Kontrolltaxering av nyckelbiotoper
1996:1	Skogsstyrelsens anslag för tillämpad skogsproduktionsforskning
1997:1	Naturskydd och naturhänsyn i skogen
1997:2	Skogsvårdsorganisationens årskonferens 1996
1998:1	Skogsvårdsorganisationens Utvärdering av Skogspolitiken
1998:2	Skogliga aktörer och den nya skogspolitiken
1998:3	Föryngringsavverkning och skogsbilvägar
1998:4	Miljöhänsyn vid föryngringsavverkning – Delresultat från Polytax
1998:5	Beståndsanläggning
1998:6	Naturskydd och miljöarbete
1998:7	Röjningsundersökning 1997
1998:8	Gallringsundersökning 1997
1998:9	Skadebilden beträffande fasta fornlämningar och övriga kulturmiljövärden
1998:10	Produktionskonsekvenser av den nya skogspolitiken
1998:11	SMILE – Uppföljning av sumpskogsskötsel
1998:12	Sköter vi ädellövskogen? – Ett projekt inom SMILE
1998:13	Riksdagens skogspolitiska intentioner. Om mål som uppdrag till en myndighet

1998:14	Swedish forest policy in an international perspective. (Utfört av FAO)
1998:15	Produktion eller miljö. (En mediaundersökning utförd av Göteborgs universitet)
1998:16	De trädbevuxna impedimentens betydelse som livsmiljöer för skogslevande växt- och djurarter
1998:17	Verksamhet inom Skogsvårdsorganisationen som kan utnyttjas i den nationella miljöövervakning
1998:19	Skogsvårdsorganisationens årskonferens 1998
1999:1	Nyckelbiotopsinventeringen 1993–1998. Slutrapport
1999:3	Sveriges sumpskogar. Resultat av sumpskogsinventeringen 1990–1998
2001:1	Skogsvårdsorganisationens Årskonferens 2000
2001:2	Rekommendationer vid uttag av skogsbränsle och kompensationsgödsling
2001:3	Kontrollinventering av nyckelbiotoper år 2000
2001:4	Åtgärder mot markförsurning och för ett uthålligt brukande av skogsmarken
2001:5	Miljöövervakning av Biologisk mångfald i Nyckelbiotoper
2001:6	Utvärdering av samråden 1998 Skogsbruk – rennäring
2002:1	Skogsvårdsorganisationens utvärdering av skogspolitikens effekter – SUS 2001
2002:2	Skog för naturvårdsändamål – uppföljning av områdesskydd, frivilliga avsättningar, samt miljöhänsyn vid föryngringsavverkning
2002:4	Action plan to counteract soil acidification and to promote sustainable use of forestland
2002:6	Skogsmarksgödsling – effekter på skogshushållning, ekonomi, sysselsättning och miljön
2003:1	Skogsvårdsorganisationens Årskonferens 2002
2003:2	Konsekvenser av ett förbud mot permetrinbehandling av skogsplantor
2004:1	Kontinuitetsskogar – en förstudie
2004:2	Landskapsekologiska kärnområden – LEKO, Redovisning av ett projekt 1999–2003
2004:3	Skogens sociala värden
2004:4	Inventering av nyckelbiotoper – Resultat 2003
2006:1	Stormen 2005 – en skoglig analys
2007:1	Övervakning av insektsangrepp – Slutrapport från Skogsstyrelsens regeringsuppdrag
2007:2	Kvävegödsling av skogsmark
2007:3	Skogsstyrelsens inventering av nyckelbiotoper – Resultat till och med 2006
2007:4	Fördjupad utvärdering av Levande skogar
2007:5	Hållbart nyttjande av skog
2008:1	Kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk
2008:2	Rekommendationer vid uttag av avverkningsrester och askåterföring

Beställning av Rapporter och Meddelanden

Skogsstyrelsen,
Böcker och Broschyrer
551 83 JÖNKÖPING
Telefon: 036 – 35 93 40
växel 036 – 35 93 00
fax 036 – 19 06 22
e-post: bocker@skogsstyrelsen.se
www.skogsstyrelsen.se/bocker

I Skogsstyrelsens Meddelande-serie publiceras redogörelser, utredningar med mera av officiell karaktär.

Innehållet överensstämmer med myndighetens policy.

I Skogsstyrelsens Rapport-serie publiceras redogörelser och utredningar med mera för vars innehåll författaren/författarna själva ansvarar.

Skogsstyrelsen publicerar dessutom fortlöpande: Foldrar, broschyrer, böcker med mera inom skilda skogliga ämnesområden. Skogsstyrelsen är också utgivare av tidningen Skogseko.

Skogsstyrelsens samlade tillsynsplan omfattar myndighetens alla tillsynsområden, det vill säga objekt tillsyn enligt skogsvårdslagen och miljöbalken, systemtillsyn enligt miljöbalken, tillsyn enligt lagen om virkesmätning, kontroller enligt timmerförordningen samt tillsyn över produktion av och handel med skogsodlingsmaterial. Tillsynsplanen beskriver mål med tillsynen, prioriteringar, tillsynsinsatser 2017, resursåtgång samt uppföljning och utvärdering av tillsynsverksamheten.